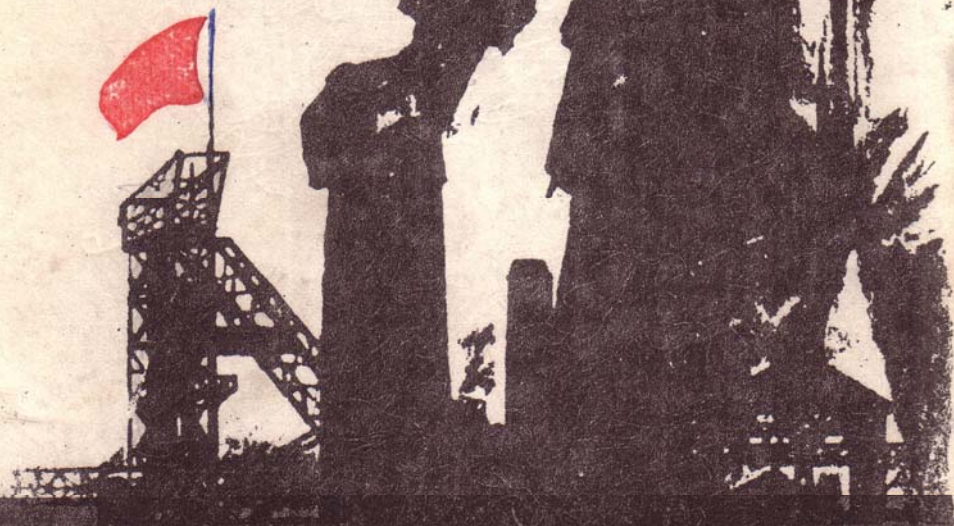

پیتھنگا

کانوونی هونه رو نه ده بیاتی کر بکاری کوردستان

قایه تی ای نه یار

۱۹۸۶

ههستن ئه ی هوزی بهش مهینه تان!

دیلاتی برسینه تی دونیا

خوینهری خوشهویست !
 ئەم ژماره‌یه‌ی "پیشه‌نگ" تایبەتی یەکی ئەیارە و
 تەرخان کراوە بوئەو بەرھەم و بابەتەکانی کە راستە و خۆ
 بیان نارااستە و خۆ پەیوەندی بیان بەم روژە و ھەبە . بەم
 بۆنە و ھەندیک بابەت کە لە ژمارەکانی ئاسایی "پیشه‌نگ"
 چاوەروان دەکەین ، لەم ژمارە تایبەتەدا نەھاتوون .

پیشه‌نگ

کانونی ھونەر و ھەژدە بیبیا تی کەریکاری کوردستان

ا. تاسیخ و ماهی ری فستوی
 و در کتب ما ری کتب ریاضت ال " کتاب مشهور " در مین لاج و وقت
 بست و کتب ال ری ری ری کتب لاج و کتب ری ری ری ری ری ری ری ری ری
 ری
 ری
 ری

بخش هشتم

لاپه ره	پیرست
۳	کورتیه ک له : پیشینه ی به کی نه یار
۱۸	شعر
۴۹	دیواره کان دهرووخینین (چیروک)
۷۵	شعر
۹۳	عکسها سخن میگویند

بہتری چہ گی کے پیر

لہ گہل پیروز باجی یہ تھی تہ یار، لہ گہل گہ نشترین ٹاوائی سہر کہ و تھی
 یہ کجاری چیف کریار بولہ آور تانی نیز اسی ستہ م و نابہ را بہری و ہیانی
 جیہانی نینسانی سہ رہہ ست و زرگار، لہ گہل ریز گرتن لہ خہ بات و
 گیا نیا زی تہ و پیشہ گانہ سی بہ خون و رہہ نج، سہ د سالہ ٹالای
 تہ یار شدہ کاوہ زادہ گرن؛ "پیشہ نگ" بہ ہیوا یہ بہ شہ زاری
 کور و کوہہ نڈان ہے۔ بہ ہیوا یہ دہ سٹیگ جی لہ وہہ زارن
 دہ ستہ سی ٹالای تہ یار بہ زر و شدہ کاوہ زادہ گرن، بہ ہیوا یہ
 لہ م ریازہ ہا ورتیان ہے۔
 شمارہ سی سیہ سی "پیشہ نگ" تایی تھی یہ تھی تہ یار، و
 بہ ہیوا یہ پہ سہ نڈان ہے۔

پیشہ نگ

تہ یاری ۱۹۸۶

کورتیه کله:

پیشینه یی که یار

خوبیشا ندانی شیکاگو

سهده سال له مه و پیش روژی یه کی نه یاری سالی ۱۸۸۶، دهنگی
ناره زایی چینی کریکار نژی چهوسانه وه، خیابانهکانی شیکاگوی
لهزاند: "بسیهتی برسیهتی له بسیهتی کویلهتی له"

"تم جیهانه کردهی نیمه بهلام بهناره وائیمه یی

لی بی بهشین. ئیترمل نادهین به نهحسا وه بی و بهش

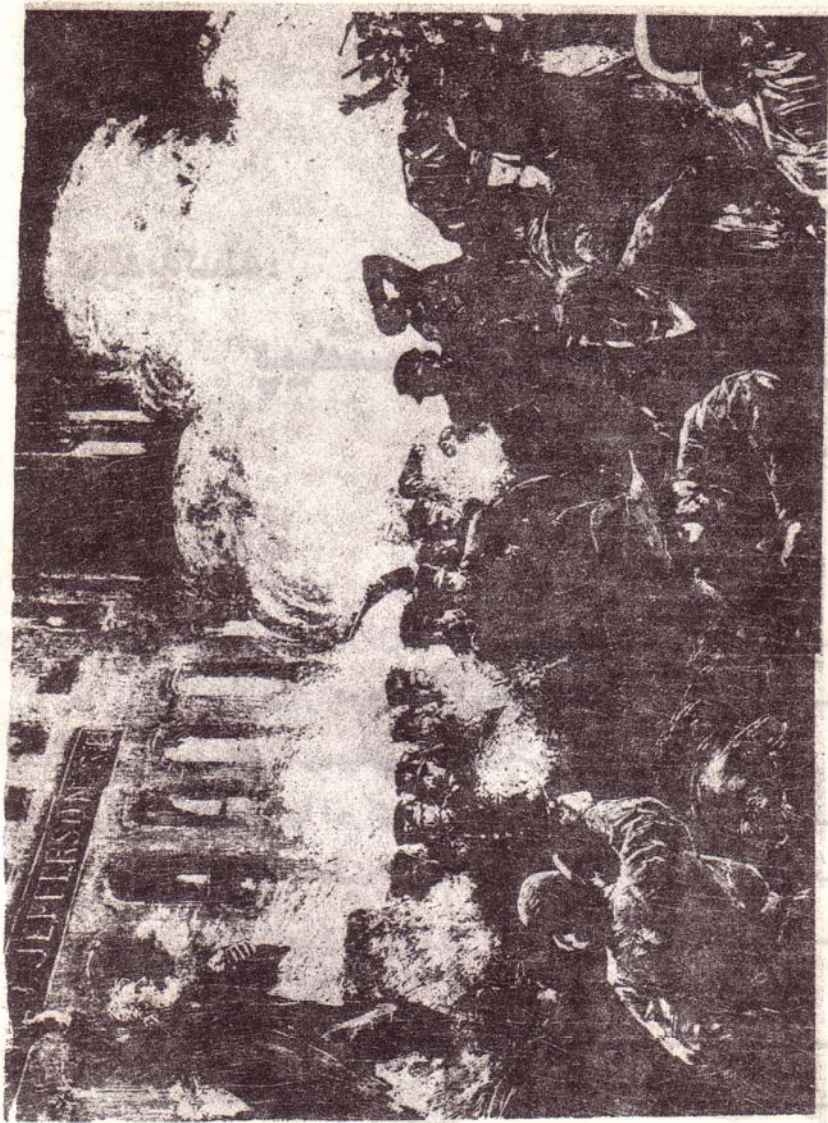
مهینهتی • کاری روزانه ی زیاتر له ۸ ساعات

قهدهغه به •••

نهمه بریاری یه کی نه یار بوو که کریکارانی شاری شیکاگوی

نهمریکا، به دهنگی دلیر رایان گه یاند، بریاریک که زووی له

نهمانی چهوسانه وه بوو •

به کی تهماری ۱۸۸۶؛ به کریگراوانی پولیسی سهرما به داری بومب دهخه نه نیو شه فرادی
خوبانه وه تابینا نوریا ن دست گه وی بو سه رکوت کردنی کریگاران .

۱۸۸۶

دولت و پولیسو سرمايه داری پیلانیان گیرا و بومبیا ن خسته
نیو ته زاهداتوه و کردیانه بیانوو بو شهوهی هیرش بهرنه سر
کریکاران •

له بیدادگای سرمايه داران دا په کیک له کریکارانی
رابهری بزووتنه وه که به ناوی " نیشپیتس " بهم جوړه دیفاع ده کاډ

" بیتان وایه شه گهر پیغی به ته زاهداتی کریکاران بگون ه
شه گهر ماف و داخوازکانیا ن نه دن ، شه گهر ریبه رانیان
بکوژن ، شه گهر نیمه له سیداره بدنه ، ده توانن تایا
بزووتنه وهی کریکاری کپ بکه نه وه ؟ "

شه و بزووتنه وه کریکاری یه که نک هدر
چینی خومان به لکوو ملیون ملیون خه لک
زه حمه تکیش و نه دارو مهینه تبارو زوډلی کرا و رژگاری
خویانی تیدا ده بینن ه بیتان وایه بو تان خاموش ده بی ؟
با بیتان بلیم که خراپی تیگه بشتوون و امن تان له
سیداره دا ، به لام شه وه بزنانن که به کوشتنی من ته نیا
پزیسکیک ده کوژینه وه ، شه گهر ئا وریک له پستی خوتان
بده شه وه ده بینن بلیمه ی ماگری شورشی نیمه له نیو
کومه لانی خه لکه وه بلیسه ده ستینی • تا گریک که ناتوانن

بيکوزيننه وه*
 يه کيکي تر له وکريکارانه به ناوی فويرانگل بهرانبهر به
 بيدادگای سهرمايه دهلی :

”کريکاران هوا ئيتتر حالی بوون که يه کيه تسي و
 هاويشتي و هاوخهياتي به کومهل هيزيان بي ده به عشق
 و کوسبيان لسه ريگا لاده با . کريکاران ئيتتر تسي
 گه يشتوون که له يه کگرتوويی دا چ هيزيکي گه وره يان
 هه به !

بويه ، کارفرماکان هه موو جهول و ته قه لايان روو-
 کردوه ته هه وه يه کگرتوويی مان تيك بدهن ، ته زاهدات ي
 يه کگرتوانه مان شه لالی خوین بکه ن .

ئيمه ي کريکار کۆبووينه وه و قولمان به قولسي
 يه کتردا کرد تا يه کگرتوويی يه کي راسته قينه ي کريکاران
 بيک بينن و دا وای به شيک له وه موو سه روه ت و سامانه
 بکه ين که هه مووي جه قی خومانه ! که چي ، کاتيك چاومان
 کرده وه ، هه واله زيندان خراوين . عهدالته لسه م
 کومه لگای سهرمايه داری يه دا تا واهه عنا کراوه !

به لتي ، بيدادگای سهرمايه داران ، چوار کريکاري شره شگيري
 رابهری جوولانه وه ي شيکا گوی به ئيمه دام و ژماره يه کي تری به
 زيندان مه ککووم کرده . ناوی ئيشپيتس ، فويرانگل ، فيشيسرو

پارستور، را به رانی گیا نبهختکردوی تهو بزوه تنه وه یه لای چینی
کریکاری جیهان نه موه وله بیرنا چپته وه •

کونگره ی نه نتر ناسیونالی ۲
روژی به کی ته یاری ههلبژارد

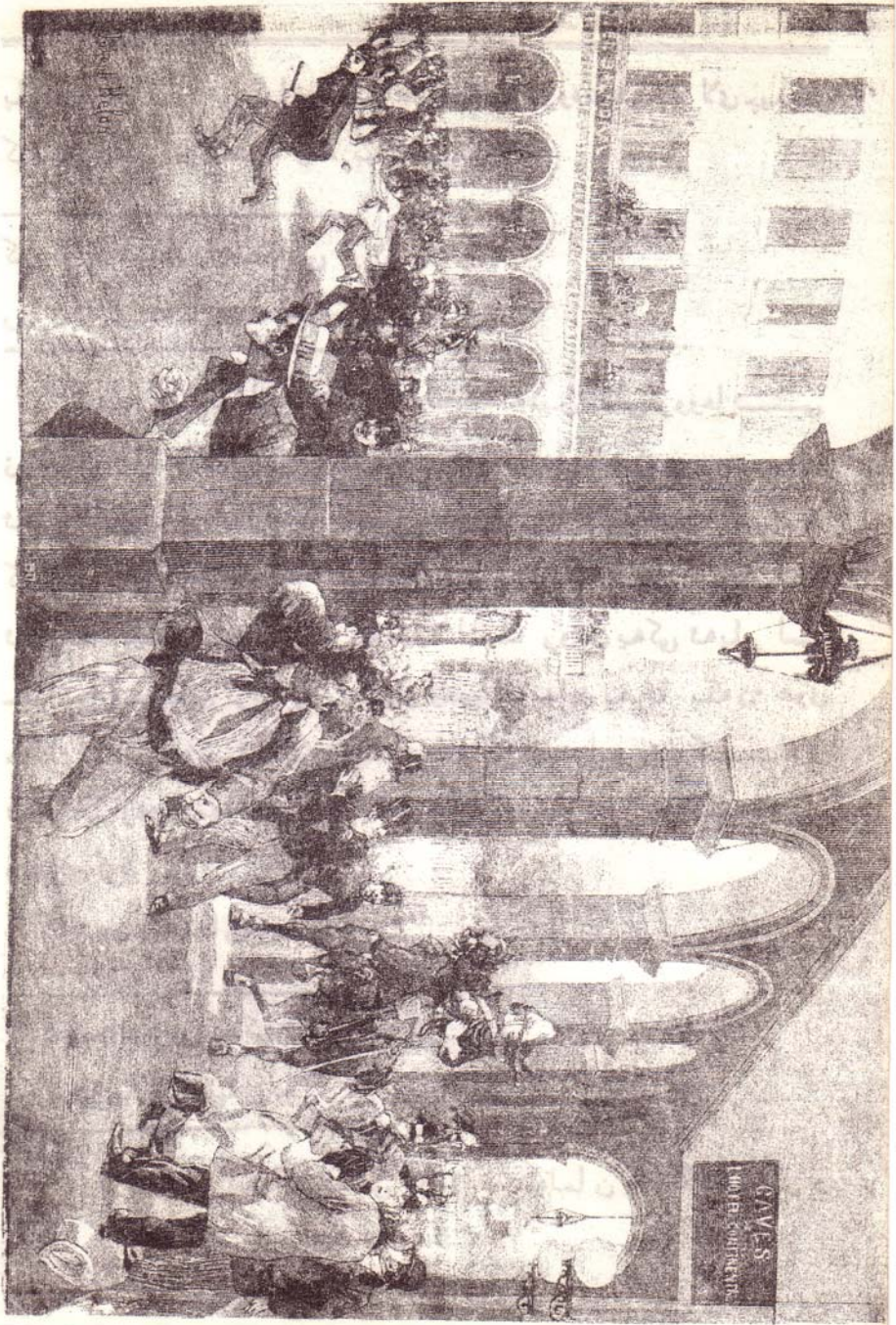
له ها وینی سالی ۱۸۸۹ دا وله سه ده مین سالی رووخا نی
زیندانی باستیل و شورشی گه وه ی فه رانه دا، کونگره ی
نه نتر ناسیونالی دووه مین کریکاری له پاریس بیک هات • له
کوتایی ته م کونگره به دا نوینه ری حیزی سوسیالیستی کریکاری
ته مریکا پیشنیاری کرد که هه موو سالیک روژی به کی ته یار له
سه راسه ری جیهان کریکاران جه ژن و خوبیشاندان به رپا بکه نه هوی
ههلبژاردنی به کی ته یاریش ته وه بوو که فیدراسیونی کاری
ته مریکا روژی ته زاهورا ته که ی شیکا گوی بوو ته وه به بسته
دیاری کرد بوو •

تهو پیشنیاره به سندکرا •

یه که مین جه ژنی به کی ته یار
له سه راسه ری جیهان دا

روژی به کی ته یاری سالی ۱۸۹۰ له تهلمان ویندگلیز و

به کمدین به کی تویار له نفرانسه - ۱۸۹۰

GAMES
1001 B. COFFINMAN

ټه و جه ژنه يان له تاران و ته و ريز و ممشهد بهر يا كړه. لسه
 تاران سهدان كړيكار له باغيك كو بوونه وه و گوي يان له وتارو
 قسوي پيشه واني خو يان گرت. پاشا نيش به سهيران و خوشي و سرود
 خويندن كو بوونه وه كه يان كړه جه ژنيكي پرله شادمانی *

سالی ۱۳۰۸ بهر يا بووني ټه و جه ژنه له شيركهي نهوت
 كيشايه مانگرتنيكي سټو رټه. به كړيگرا واني رژيمي ره زاشا
 هيرشيان برده سهر كړيكاران و چند كه سيكپان بريندار كړدن
 وسهدان كه سيان لي گرتن *

سالی ۱۳۱۰ كړيكاراني مفسه هان ټه و جه ژنه يان به شيعاري
 " بڑی به كيه تي هم مو كړيكاراني نيران " بهر يا كړه *
 به كي ټه ياري سالی ۱۳۳۵ به ته زاهداتي ۸۰ هزار كه سي
 كړيكاراني نهوت دا وه بريدته وه *

سهره نجام رژيمي شا ملي به وه دا كړه كه رټي به كي ټه يار
 ته عتيلي رسمي بي له سهرا سهري نيران *

به كي ټه ياري سالی ۱۳۵۸ ، كه به كه م به كي ټه يار پاشا
 رووخاني ديكتاتور ي شا بوو شكودار ترين جه ژنه كاني به كي ټه يار
 بوو له ميزووي كړيكاري نيران دا. له و ته زاهدات و خوبيشا -
 نداندا ، ههر له تاران ، نيو مليون كړيكار كو بوونه وه *

جمهوري نيسلامي ههر له سهره تاي هاتنه سهر كار به وه به
 ترس و بيزاري به وه روو به رووي رټي كړيكار بوونه وه و له ساله -

بلژيک و فرانسه و ايتاليا و اوتريش و ايسپانيا و پورتغال
 و سويس و ولانتا نئ ايسکانديناوي و لهستان و روماني و آمريکا و
 مکزيک و چند ولاتي آمريکاي لاتين و تنانته له و فريکيا
 خويشاندا نئ يهکي دهيار سهره‌راي هر شه‌ي سهرمايه‌داران و -
 ده‌وله‌تگان نئان به‌رياکرا .

له‌وکاته‌وه هه‌تائيسا به‌ دريژايي ۹۶ سال ، ده‌وجه‌ژنسه
 وه‌کوو جه‌ژني ها‌وخه‌باتي و ها‌ويشتي به‌رين ترين چيني جيها‌نسي
 ميژوو، چيني کريکار، به‌رياکرا وه‌ به‌ خه‌باتي شکودار و به‌داني
 قورباني ، کريکاراني جيها‌ن سال له سال به‌رين ترو پرژمارتر
 به‌شداري يان تيدا کرده و خوي مه‌يدانيک بووه بو به‌ره‌وييش
 چووني خه‌باتي چيني کريکار .

له‌ ئيران ده‌و جه‌ژنه چون
 به‌رياکراوه

سالي ۱۲۹۹ واته ۶۶ سال له‌وه پيش جيژنيکي گه‌وره‌ي کريکاري
 بو يهکي دهيار به‌ به‌شداري هه‌زاران کريکار له ۱۵ سنديکساي
 کارگه‌ري به‌وه ، له تاران و چند شاري ديکه‌ي ئيران به‌رياکرا .
 سالي ۱۳۰۷ سهره‌راي ترو و خه‌فه‌قاني حکومته‌ي ره‌زاشاو
 سهره‌راي قه‌ده‌غه‌کراني جه‌ژني يهکي دهيار، کريکاران به‌ نه‌ينسي

کاتی ته و هل دا به و بیا نووه که هه موو روژیک روژی کریکاره ،
 یان به گه و ده کردنه وهی مهرگی ئایه تولایهک (که له و روژه دا ترقو
 کرا) ، ده یه ویست نیونیشانی ته و روژه ون بکا . هه موو سالیکیش
 له روژه کانی پیشیه کی ته یاردا رای ده گه یاند که ته و روژه ته عتیل
 نیه و

بهلام کریکاران بو ته عتیل کردنی روژی یه کی ته یسار
 موباره زیان کردو جمهوری ئیسلامی ش هه موو سالیک ناچار ده بسوو
 که به شیوه یهک گهرچی زوردیاریش نه بووبی مل بو ته و داخوازه ی
 کریکاران راکیشی و سه ره نجا میش له قانونی کاردا به تاشکرا
 ملی به و هدا کرد که روژی یه کی ته یار بو کریکاران ته عتیل بی .

بہ وجودہ چینی کریکاری ٹیران بہ خہ بات وفیداکاری خوی ،
چون رژیم شای ناچار کرد ئه و روزہ جیہانی یہی کریکاران بہ
رہمی بناسی، پاش ۶ سال موبارہ زہ رژیم نیسلامی پاریزہ ری
سہرما یہی ناچار کردہ کہ مل بہ تہعتیل کردنی ئه و روزہ بدا
وبہرہمی بیناسی۔

یہ کی ٹہیار لہ کوردستان

لہ کوردستانی شورشگیر ولہ نیو کریکارانی کوردستانیشدا
جہژنی یہ کی ٹہیار ناسراوہ و ہورلہ سہرہ تہی ئہم شورشہ وہ بہرپا
کراوہ ۰ یہ کہ مین یہ کی ٹہیاری پاش قیام ۱۱ ای گولانی سالی ۰۵۸، کہ
ہیشتا دووسی مانگ لہ قیام گوزہ را بوو، و ہک باسما ن کرد،
کریکاران لہ سہراسہری ٹیران ئه و جہژنہی خویان زور بہرین
وشکودار بہرپا کردہ لہ شارہ گورہ کانی کوردستانیش و ک
مہاباد و سنہ و کرماشان ئه وجہژنہ بہرپا کرا۔

لہ مہاباد روژی یہ کی ٹہیاری سالی ۵۸ کریکاران و
بہ شدار بوانی جہژن لہ خانہی جہوانان کو بوونہ وہ و سہ بارہ ت
بہ و روزہ و سہ بارہ ت بہ ہا ویشتی کریکارانی جیہان چہ ندین
وتارویہ یام ترا وئیعلامیہ بلاو کرایہ وہ۔

لہ سنہ تہ زہوراتی روژی یہ کی ٹہیاری سالی ۵۸ لہ دوو

قوله و بهر ژیره چوو . به کیان له مهیدانی نیوه راستی شاره و بهره و مهیدانی نازادی و قولیکی تر که ههر له کریکارانی شیرکت و کارخانه و کارگاکانی شاری سنه پیک دههات له شوینی سه ندیکای کریکارانه و له خیابانی نازا و اوهری که وتن . نه و قوله ، پلاکارد و شیعاری کریکاری یان به جیا و از هه لگرتبوو . له سسسه و پلاکارده کانیان پیروزیایی روژی به کی نه یارو چند داخسوازی . به کی کریکاری نووسرا بوو . له مهیدانی نازادی هم قوله ش به قوله که ی تر به یوهس بوو . له مهیدانی نازادی میتینگیکی گه وده بهر پابوو و تار و به یام نرا و تیعلامیه ی جودا و جور بسلاو کرایه و .

ژنان به تایبهت ژنانی کریکاری کارخانه ی پووشاک به شداری به کی ته و او یان کرد .

له کرماشان ته زاهورا تیکی شکوداری هه زاران کهسی له کریکارانی شیرکتی نهوت و کارخانه ی قهند و کریکارانی شیرینی بهزی و کریکارانی ساختمانی و باقی هه زاران و چه وساه کانی شاره له مهیدانی جه و انشیر بهر پاب کرا . پلاکارد و شیعاری نووسرا و به سه ره سری کریکارانه و ده شه کایه و و سمسروودی فارسی " گردباد بحران وزیدن گرفته " به کۆژی گشتی ده خویندرا . کریکارانی شیرکتی نهوت به شداری به کی سه ره کی و بهر چا ویسان هه بوو . به کی که له کریکارانی نهوت قسه و سوخه نرانی بوخه لک کرد .

له وچا له دا فالانژه کانی حزب الله هېرشیان کرده سر کومه لسی
 خه لک ه نه و کریکاره قسه کانی نه بری وکاتیک گرتیان ده ننگی
 شیعاردانی بهر زکرده وه *
 له کووچه و کولانی نزیک به مهیدانی جه وانشیر تادو ورتیره
 دهنگی شیعارو سرودی "گرد باد بحران" تاما وه بهک نه ده برا په وه *
 په کی شه یاری سالی ۶۰ له بوکان به بانگه وازی کومه لسه
 میتینگیک له مه درسه ی که مال بهر پیا کرا * سرودی نه نترناسیونال و
 سرودی په کی شه یار، که په که هچار به ده نگی هاری جه مالی موفتی

له گهل کوری قوتا بیان له ومه راسیمه دا بلاو بوه وه، شکوی تا بیه تسی
 به مه راسیم ده به خشی پاشا نیش به شدار یوان به ته زاهورا تیکسی

گه وده به خيابانه کاني شاردا وهري که وتن. مال زمانه

له ساله کاني دواتردا له ديهاتي کورستانيش به مراسيمي
 جه ما وهري و به تاگرکردنه وه له سه رشاخه کان له شه وي پيش يه کسي
 نه ياردا رينز له و روژه جيهاني يه ي کريکاران گيرا وه .
 پاش دا گيرکانه وه ي شاره کان سه ره را ي سه رکوت و خه فه قان
 جه ژني يه کي نه يار هه ر ده گيرا .
 به هاري سالي ۶۱ له مه باد روژي پيش يه کي نه يار ئيعلاميه
 و تراکتي کومه له سه باره ت به و روژه بلاو کرايه وه . روژي دوايي
 کريکاراني نانه واخانه بوما وه يه ک کاريان ته عتيل کـ
 شيريني يان بلاو کرده وه .

هر له و ساله دا له سنه و کاميارا نېش ، روژى به کى نه يار

بزووتنه وهى پيک هينا .

چاويک له و بزووتنه وانه ده که بين که پاره که له شارى سنه

رووى دا : پاره که کريکاران و زهحه تکيشانى شارى سنه ، له

شوينى کاريان يا خو له گره که کان يان له کورو کومه لـ

خانه واده گى دا به شيوهى جورا وجود نه وجهه نه يان بهر پيا کرد .

هر له چند روژ پيشتره وه شيعارى کومونستى بلاوده بووه وه

ولده سر ديواره کاني شار شيعارده نووسرا . روژى ۰۱ گولان خه لک

له خيابان و له شوينه عمومى يه کان ، که به يه که ده گه يشتن ،

ده يان گوت : سبه ينى يه کى نه ياره ، ده بى کار ته عتيل بکـ

به کريگيرا وان زور يان جهول دا نه هيلن کار ته عتيل بى ، به لام بهـ

شيکى ز قده کاره کان ته عتيل کران ، گه ليک کار گا و دووکانـ

بچووک له خيابان و گره که کاني سهرا سهرى شار ته عتيل کرا بوون .

لمهر کيوى " تاوهر " ، که که و توه ته قهراغى لاي جنووبى

غهربى شاره وه ، تاگر کرا بووه وه . خه لکى شار نه وئا گره يان بهـ

يه کتر نيشان ددها و ده يان گوت به بونهى روژى کريکاره وه نه وئا گره

کرا وه ته وه .

کريکاران و کومه لاني خه لک له وروژ ودا سهرى هاوسـ

جيرانيان ددها و له کورو کومهلې خانه واده بى خوبان دا قسه و

باسيان له خه باتى کريکاران ده کرد .

ئەوانەى باسما ن كورد ھەندىك لە بىزووتنە ھەوانەى
 بەكى ئەيار لە كوردستان بوون • ريزگرتن لە روژى جىھانىسى
 ھاوخەباتى كريكاران لە كوردستانى خەرىكە دە بىتە راب و
 ستورىكى جە ما ھەرى •

ئەوانەى باسما ن كورد ھەندىك لە بىزووتنە ھەوانەى
 بەكى ئەيار لە كوردستان بوون • ريزگرتن لە روژى جىھانىسى
 ھاوخەباتى كريكاران لە كوردستانى خەرىكە دە بىتە راب و
 ستورىكى جە ما ھەرى •

ھونەرى كريكارى ، ھونەرىكى روولە پيش ھەردەم لە
 بوون و چوندا بەكە بەدوور لەنا ھومىدى ورەش بىنى ، رەھا
 لەكوت و بەندى خورافات و ھەلاواردنى مەزھەبى ومىللى و
 جىنىسى و رزگار لە زنجىرى نەرىت و دا بۆدە ستوور و
 شەخلاقىياتى رەسمى كۆمەل كەلە سەربىناغەى دەسەلاتى
 ستمكارانە و كۆنە پەرستانەى چىنە داراكان دانراون ، جىھانى
 پىرئال و گورونە سرە وتووى دەروژوورو ئا ما نچە بەرزەكانى
 شىنسان تىبىدا رەنگ دەدا تە ھە .

بە شىك لە بەياننامە . . .

له روژې په کی شه یارا

هرچی رڼه

بڼومه لیلی بهری بهیان

خه وی خوځم و مال و منالیم

ده زړینم ...

لمشی شه که ت و پرتاسه ی

ناسا یشی دوره بهرینز

• سواری ههنگا وانم ده که م

ده زوم بهره و کارگه یی که

له هوسات و کاتیکیدا

تووی مهرگی خو ده چینم

ژیانی خوځ و کامهران

بوخوین مژان

• وه دی دینم

هرچی رڼه

برووسکه ی چا وه که ی " هیوا "

بزه‌ی لیوه کانی " زیبا "

شایی وئارامی کسانم

ده گرمه کۆل ۰۰۰ ده ییبه مه ده ره

دهز و خووشه ویستی گهرمی

ها و سه‌ری بقّ پشوری ژین و

ههرچی ئاسایشی ماله ۰۰۰

ده نیمه پیست و ره گمه وه و

ده رۆم ۰۰۰ ده رۆم ۰

ده بم بهره و کارگه گلقد

ههرچی رۆزه

له کارگه‌ی پولاتنا وینا

خوین ده که مه ره گی پولاو

نانق دوونان ، ده به مه وه

گیان ده به محشم

به ماشین و به که ره سه و کارگه کان و

زه ره زه ره ده تویمه وه

مه‌رگ بوخۆم ده نیمه وه

بزه و برووسکه وئاسایش

دهز و هیزوتین و توانم

ده بيم ده يکمه نا و جهرگی
 بی به زه بی و بزهی پاره و ...
 ده رگای گریه و ده نج و مهینت
 له خوّم و مال و منالّم

نه که مه وه !

ههرچی رفته
 ده بيم به زهنگی همستانی
 هم موو " نه دار " ی هم خاکه و

ژینم ده نیمه نا و دهستی
 پرله چال و که ندو کولوم ...
 له بهر ده م خوی سهرمایه
 ههرچی رفته

کارم بو کویاری کاره و
 و چانم بو ناره وایه !

ههرچی رفته

بهر انبهری جهرده کانی ژین - نهستینم
 هینم گزوه
 گهرچی بوژه و

بی دسه لات و هه رایه

به لأم نهورو
 وه کوو رڙی رڙان نیه
 نهورو دهستم بهنده و بهردهی
 ساحه بانئ
 سه رمایه و کارگه کان نیه
 نهو رو نارومه وه سه رکار
 نهورو بزهی منالانم
 له سه ر لیویان ناگه مهبان
 نهورو گرمه ی بوومه له رزه ی
 مهرگ و شای
 بهیه که وه دینمه با زار ۰۰۰
 شای خوم و سه لای مهرگی
 سه رمایه وزدرو نیستینمار
 نهورو شای دینمه وه مال
 نهورو ده رگای قاقا وهیوا
 ده که مه وه له بینئ حال
 نهورو چهرخی کارگا کانئ هه موو دنیا
 ده وه ستینم
 نهورو ناچه وه سه رکارو
 کروکبی دوو که لکیشی

ره هه لگه راوی کارخانه
 که له هه موو روژی سالآ
 هاشه وواشهی
 به لگهی بهریا بوونی کار و
 دهر دو رهنجی کریکاره
 ده که مه نیشانه و سه نه دی
 ته ورو به شاهیدی ده گرم
 که چون هه رسا تهی و مستانم
 خاموشی به له م جیهانه
 سه کووتی گرفته ی زیانه
 ده ورو که به کی ته یاره
 روژی چینی کریکاره
 ته ورو له کووچه وله کولان
 له شه قامی هه موو شاران
 خونچهی خه نده ده پشکوینم
 ته ورو وه ک دهریای بی سنوو
 نیشان ته دهم
 که چهن که یلی رق وقینم
 چهن پرتشو و که فچه رینم
 بهریا بوونی کار و

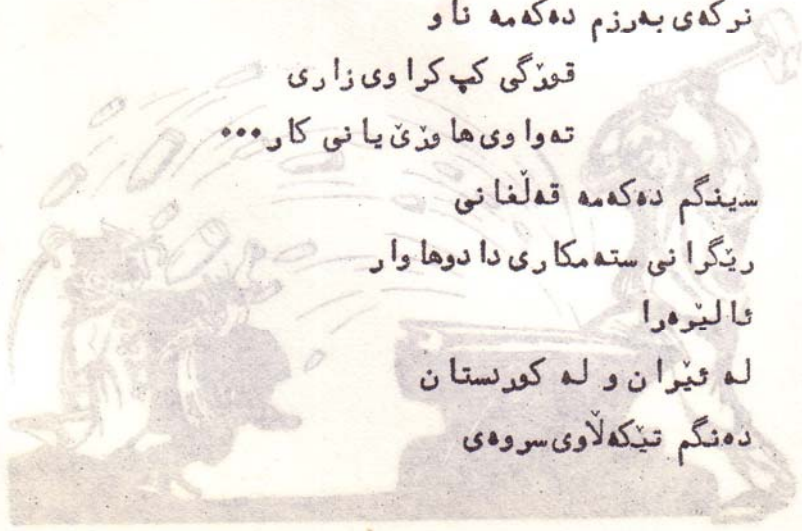

که چەن لە کووڵەبوونم دا
 بەتەوزم و گوزوتینم
 کە رۆژی خووی
 چۆن تێکدەر و روڤخینەری

" تەلاری ئیش "

نیزامی مەینەت و فەقرو
 چەوسا نەو و مەرگی ژینم
 ئەو دۆ لەیەکی ئەیارا
 دەنگ و رەنگ وەرەنج و خوینم
 تێکەڵ تیشکی هەتا و ئەکەم
 بە سەلای گەرمی یەکیەتی
 بەش مەینەتانی سەرزەوی
 نرکە ی بەرزم دەکەمە ناو

قوڤگی کپ کرای زاری
 تەواوی هاوێزی یانی کار...
 سینگم دەکەمە قەلغانی
 رینگرانى ستمکاری دا دوها وار
 ئالیرەرا
 لە ئێران و لە کوردستان
 دەنگم تێکەڵاوی سروە ی

سہ مفونیا ی جیہا ن تہ کہم •
 بڑی بڑی خہباتی تہ نتر ناسیونال
 بڑی یہ کیہ تی جیہا نی و
 شورشی چینی کریکار

کا کہ - ۶۳۸۸۰

۱۳۴۶

۱۳۴۶

سه ساله

۱۳۴۶

سه ساله

تو یه کی نه یاری ۸۶

سه ساله

ژینی سهوز

به تالای نه یارم نه خشاوه

همشهرد و همیتاوشمش

له یه کی نه یارا

پرگه روی شیکاگو

خروشام :

به سیه تی برسیه تی و گوپله تی

خروشام :

تازادی

خروشام :

خاك سهوز بی و ناسو سوور

تاسمان با پر بی له تاوازی شادی

خروشام :

روستمم بووم ؟

کاوه بووم ؟

ئاشیل و پرومته و فدرهاد بووم ؟

ئیسپارته کووس من بووم !

روستمم ؟

روستممیک وهك ئه سفه نديار ؟

پولای پووش

به پولای یه کیه تی ئه یار ؟

ئاشیلیم ؟

ئاشیلیمیک پازنهمم پولای ؟

که پازنه بو شه که ی تفره همم دانا ؟

کاوه من ،

کاوه یهك ئالا هه لکردوو ؟

نهك هه ر توله ی روله

توله ی گشت کردوو ؟

پرومتهم ؟

ئاگرم هینا بو به ده ر ؟

هیچ خواههك ناتوانی ببی به له مبه ر ؟

ئیسپارته کووسیکم له خاج دابه زیو

ئاگرم به ربوومه دنیا ی دارزیو

سه سال بوو

دو هفته پيو مال

که باستیل

پی شیلی هیرشی من ببوو،

نهستیره ی کومونم

ده میک بوو هدل ببوو،

همسه درهشتا و شمش،

یه کی مانگی نه یار،

بی ترس له کوشتار،

بی خوریه له ئیعدام،

خروشام : ئازادی

له نووری کازیوهی نه یار،

له زهردهی به یانی ژیردارا،

خروشام : یه کیه تی م

ئازادیم بو هوار

ئابلوقه ی ئاگرم

برووسکم بو ستم

بو نه یار

له زهردهی کازیوهی ژیردارا

چوارکس بوون،

چوارچاوی خوره تاو،

باله بیر نهچنوه :

هه راکه

"ئیشپیتس"

"فویرانگل"

"فیشه زو" پارسوتر

جوار کس بوون

جوار ئالا

جوار سروون

جوار دهنگی بانگه واز

بانگه واز

بانگه واز

بانگه واز

به ههنگای بلیند

سنووری دههاری

توقیا نووس

نه بوونه دیواری

بانگیشتی رزگاری

پزیسکی شیکا گو

بوو به گر

گریکی دنیا گر

سهد ساله

سهد ئه يار

تسببم له ره ايجته له

بني ما اوم

ژيني سهوز

به تالاي ئه يارم نهخشاوه له

مكزيكو . له تالاي ئه يارم نهخشاوه

تالاندهن له ره سهد ئه يارم

تاتوكيو له له ره سهد ئه يارم

ئيسكاتلهند تا گدانسك ، سوڤه توه له ره سهد ئه يارم

تاتاران له له ره سهد ئه يارم

تائيره ، له ره سهد ئه يارم

كورستان له ره سهد ئه يارم

له ره سهد ئه يارم

له كورستان

له ره سهد ئه يارم

پول پول بووره

پونگ خوار دووه

له كارخانه و كووره و كارگاه

له مهيدان و بازاری شار

لهم روژي يهكي ئه يارم نهخشاوه

له شه پوليكم له ره سهد ئه يارم

له دهرياي بهريني كارا

له دهستم له دهستم له ره سهد ئه يارم

ها و زنجیرانی ها و مہ بہست

سہرم لہ ریز

ها و چارانی بی ٹہ مارا

لہم روژی بے کی ٹہ یارا ،

” ٹہی ٹہ و کہسہی وا نامناسی ! ”

” ٹہی ٹہ و کہسہی وا نامناسی . ”

” یادہ مناسی و خوٹ گیل دہ کہی ، ”

بہلام کاتیک ، بیری گیرفان

- گیرفانی پتر -

ٹہ کہ بیتہ وہ ،

خیرا بیری

بازووی منی

بہرگ شر

ٹہ کہ ویتہ وہ ؟

تو نامناسی و لا

من دہت ناسم : ایفہ ما

لہ قر چہی گہر مای ها وینا

باری قورسی سہر شانم توئی !

لہ سہر ما و سو لہی زستانا

کوانووی کوژا وہی مالم توئی !

که دەس بە تالم و بیکار
هیچ نیه له گیرفانا

ژان و برس و
نەخویشینی منالم توی!

مال ویرانیم
گرمە ی توپ و شەرو بۆمبە نا تالم توی!

لە مەشخەلانی شورش کوردستانا،

سەر دانەوێن بۆ زالم توی!

ئالای سوورمن،

ئالای شور توی!

ئازادی ئازادی منم

زنجیری پێی ئازادی توی!

دلداري مەم و زین منم

دل - پێسی بەکرە شوڤاری مەرگەوەر توی!

عەشقی نەمری فەرهاد منم

دەمەتەشوپی فەرهاد کۆژ، توی!

لێرەو

تاگدانسك

هەتاسۆڤەتو

پيڪ ده گهن

ليڪ ده گهن

دهنگي من به کو

” ته جوشي ”

ته خروشي

کو مهل زيڪ ته خا ”

” هه رهستا و ”

دهي بيني

کويله تي رووخا ”

لهيه کي ته يارا

دهنگم دهنگيکه

بهه هزاري بي جهزن

جهزنم جهزنيکه

مال به مال ته گه ريم

جي مالي هزاره

بيروز بي

به کيه تي و

جهزنه کي ته يارا!

۸۶/۴/۲۲ ريبوار

له ره گه دوه

له نيو چاوي
مندالنيكي ها قانا وه

برسيه تي دهستي را كيشا
بوهر شه قاميكي گشتي

يه كه م ريښوار
دلداري هات

ههر جي فرميسكيكي پي بوو
همووي دايه و

روئي تيبهزي
دووه ريښوار

با زدگانئي ، دووناني گهرمي بوكرزي و
دهستي بو ئاسمان هه ل بري

سيهم ريښوار
چيروك نووي

چيروكينيكي ئيجگار تووڙه ي له سر نووي
چاره م ريښوار

كريكاري هات و نهروي
ناهه قام و شارو دنياي

چه و سانهوي بوئه گوري

شركوبي كه س

بڙيه نينه وه روڙه كهي نيار

گه لاني جيهان ئه ي كرينكاران
 ئه ي چه وساي واني دهستي زورداران
 ئيتير به سيهتي ، تا كه ي ژير دهستي ؟
 هه تا كه ي ديلي و همزاري و بهستي ؟
 ساله هاي ساله زووخا و ئه نوشين
 نايا ده زانن بوكي ده كوشين ؟
 بو هه ندي ناكه س رزيل و خوين خور
 سه رما يه داري پيسي خا وه ن زور
 ئيتير به سيهتي ! تا كه ي ئه م حاله ؟
 تا كه ي بي دهنگي له م زينه تاله ؟
 سه ير كه ن كوردستان ناگرو خوينه
 ناگري قيني دوژمن به زينه
 ئيمه گه ليكي بي ده ره تانين
 بي بهش له شادي و مافي زبانين
 چهنده خويناوو نارهي ئه رزينين
 هه تا تيكه يه نان وه دهس بينين

ولانمان پر له برسی هبیکاری
یان کوپره وهری ، روتی ههژاری
تاکهسی تیّره هزاران برسی
لاوا زوره جال ژین پر مهترسی
مالمان جی دیلین له شوین ئیش و کار
ئاوارده بین له شاریو شه و شار
گهربیی شیرکته یان کووهخانه
شه ویش به راستی هدرگیان کیفانه
هم له بهر سه رمایان قرچهی ههتا و
دهبی ئارهق و خوینت که ی به ئاو
شه وهی پیویستی زیانی ئینسانه
لای ئیمه شه مرۆ خهونی گرانه
مال و مندالیش ههروابی بهشن
گیرۆدهی حوکمی نگریش ورهشن
به راستی حالمان مردن و ژانه
خوفیدا کردن بو خوین مژانه
به سهر شه ویشا ، کۆنه په رستان
فریوده رانی جینی ژیر دهستان
شه وو روژ به فیل ته فره ودرۆ و داو

ميشکيان بزرگدوين له قسه ي پوچ و خاو
 رهنج و ژيانى گت کړنکاران
 ده يکن به فيداي سهرمايه داران
 حوکمي چه پهلبيان بوه به خوین رشتن
 هيزيان داناوه بو هژارکوشتن
 ئيتر چون هروا ئيمه ي زه حمتکيش
 بي دهنگ بسره وين له تاو دهر د و ئيش
 تاکه ي زورداران خوینمان بريژن ؟
 روژي سهدمه رگي تالمان بي چيژن ؟
 تاکه ي مندالمان له برساي مري ؟
 ليوي ساواکان بي که نين نه گري ؟
 چون رانه په زين . تاکه ي ژيردهستي
 تاکه ي نه مان بي ژيانى سهر بهستي
 بزيه نينه وه روژه که ي ئييار
 هلي دهين ئالاي سووري کړنکار
 ئيتر بانه مرو همتين يه ک گرين
 چه کي خباتي سووربان هه لگرين
 وه کوو ئاگري بزي بليسه و گر
 يان وه ک لاقاوي به ته وژم و گور
 ده بي بن بزرکين سهرمايه داري

نه هیلین لق و ریشه و ئاساری
 نه و داردهسته که ی ته فروتوونا که یین
 نه رته شیکی سوور بو گهل بهربا که یین
 چی تر نه هیلین زولم و خوین مزین
 تازه همه تکیشان سه رفرا زبژین
 نه م یاسا و بیجهمی کون بغه وتینین
 کومه لیکی نوی دا به مرزینین
 کومه لیکی واپر بی له شادی
 بو چه وساهه کان خوئی و ئازادی
 چینی کریکا ره رخوی سه ردا ربی
 نه ما نیش بهشی سه رما یه دار بی

گولانی ۶۲ — نه که روز

شیرمان بونین

شیری خوتان یان شیری شایرانی تر،
 نامه کانتان، نه زهرو پیشنیاروره خنه کانتان یارمه تی مان ده کا
 که پیشه نگ هرچی ده وله مه ندترو پارا وتر به ره و پیش به رین .

ای ته یاری ته مجاره

سواره، سواره

گولئی سووری لسه رت تاوه

له هه وراز گه ی خوده کت

داوه

له شه بولی سرووده کت

رواوه

بوچوونت روون

بوارت دیاره

تهم شو رشت

تهم شو رشه خوش و گه شهت

به ره وتی خود و خوده می

کرینکارانی پۆل به پۆل

کرده شه پۆل

ئاما نجیانی کرده گه می

تهم بواره

یه کی ته یاری هه واره

کاتی توفه و له م ریباره
بازی تازہ

دیسانہ وہ له په روازه

چی لووتکه به ، چی هه روازه

به پهری دا هه لده واسی

کامه گوڑه ، کام گوڑینه

کامه هه لسوودانی ژینه

له خوئی دان وده یا نغاسی

ته به وی هه به شابالی

کزی وگزی

به رزی ونزمی

رابمالتی

تازیزه که م، پیدا دیاره

که راهاتووی ره نج وکاره

ها ورام ، ها وریم

به ره و لووتکه ، به ره و تودیم

هازه ی شورش

شریخه ی هیوش

کیوو شیوی

خسته لهرزه •

من لبتن و ما و مفتی رتلا

ثم توفانه

من لبتن لبتن

به تو جوانه

من لبتن و ما و مفتی رتلا

تا مانجه که ت بو گه ميه وان

من لبتن و ما و مفتی رتلا

بو ون بوونی ره شه شه وان

من لبتن و ما و مفتی رتلا

پول شمستیره يه کی به رزه •

من لبتن و ما و مفتی رتلا

کئی کئی قالا

من لبتن و ما و مفتی رتلا

ته و او بالا

من لبتن و ما و مفتی رتلا

له به زاره ی ثم روزگاره

من لبتن و ما و مفتی رتلا

• روزگاره •

من لبتن و ما و مفتی رتلا

گیژاوه يه و ثم ژينه

من لبتن و ما و مفتی رتلا

پئویستی به رایه ژينه

من لبتن و ما و مفتی رتلا

لیته و جلای ثم گیژاوه

من لبتن و ما و مفتی رتلا

زوری ماوه

من لبتن و ما و مفتی رتلا

دوا تاخیزمان

من لبتن و ما و مفتی رتلا

پیکهاتوو له و پهزی شیزمان

من لبتن و ما و مفتی رتلا

نه بیته گری

من لبتن و ما و مفتی رتلا

سرلی و کزی

من لبتن و ما و مفتی رتلا

له میڤک بهری

من لبتن و ما و مفتی رتلا

له لهش بسرائ

که گوزی کار که و ته ره وتی
بو گوزینی دنیا ی چه وتی
له بهر دهر کی باشه رفژ دا
له رفژ وساتیکه خوش دا

بازاری

به ویست و بویشت
نه بینه هشت
دهرک و دهر وازه ی دهر باز بیوون
به چوقیک دهر خریته سهریشت
بوئه و مروقه ی تینووی تا وه
هتا و نه کهینه سهر چا وه
یه کی نه یاره نه مجاره
جه زنی راستینه ی کریکاره

خارا ۶۵۸/۲۹

گه می کشتی

پول تهستیره ستاره قطبی

لیته لجن

جله اختاپوس

"رسول" ما

اختاپوس ... "ماهیچه" ...

بو يه گي ته يار

ټم دنيا بهرينه ۰۰ لم بهرې تائه وپهړه ،

که تا و مروځي چه وساوه ي تيا بهنده

ته زاني مانه وه ي ، ته مړو که ۰۰ به ته نيا ،

به هيزي بوگه نني سه رمایه پيوهنده ؟

ټم هم موو دلانه ي لم سده ي بيسته مه

به گولله له خویني خویانا ته گه وزین

ته زاني گوشتيکن ۰۰ به ته نيا

بو گورگه برسي يه پيره که ي سه رمایه ته برژين ؟

که واته سل مه که و ژا په ژه ،

پيشهنگه مه زنه که ي ميژوويي ته و او ي ميلله تان

وه ک دهر ياي ټا گري شه پولي گرېده !

تا مروځ بتوانئ ټيتر بو هم همیشه ،

هر هم مووي ببیته سه روه ي گشت جیها ن!

دره نگه ؛ خپوه تي شوږشت هه لېده !

له " پاریس "

وه ک بورکان بیزاریت ته قی یه وه و

به وهيزي يه کبووننه " کومونه " دامه زرا

ئالای سوور جوانترین گلویی دنیا یوو
 که ئاوا له میژووی ئینسانا هه لکرا
 له " روسیا " ی " لینین " ی مه زینش وات لئی هات
 نه که ته نیا تاراجی " قه یسر " ته هه لته کان
 به دهستی مه زنی " ئوکتوبه ر " مه
 درهختی بهر گرتووی ئومیدی " سه رما به " دا وه ران
 ئیستا که ش با شترین روله ی تو له ئیران
 له ریزی هه ره ه مان حیزبه که ی لینینا
 ئه و گوله کومونه ی ئوکتوبه ر ئاوی دا
 هه و له ئه دا که بیکابه یه خه ی زه مینا
 ده هه لسه و با گری یه کگرتن لرفه ی بۆ
 تاسته م گهردنی بیته سه ر شیری تو
 ده هه لسه و با هه دوری تووژه بیت گرمه ی بۆ!
 تانیا سه ر له نوێ بگۆرۆی ، بیری تو!

ئه ی چینه مه زنه که ی رووخان و بنیات نان
 وه که بوونی جریوه ی گلینه له چاوان
 دلنیا یین که ئاوی هه له مه تی با زووته ،
 توانیویه و ئه توانیت تینو ئیتیت بشکینۆ .
 ئه و کاته بوورژوا که نه فت و نابووته ،
 که حیزبی کومونست ،
 شالای له پری هه لو ت لا ئه چینی

بوورژواا ئه زانی
 کریکار له یه کی ئه یارا ۰۰۰ ها وینی له دلیا دیته جۆش
 له بیری وه که له شی خسته یا ،

خه باتی چينه‌ک‌ی ته‌بيني تيشك ته‌دا وه‌کو روز سه‌ر کال
 هه‌ميشه له يه‌کي ته‌يارا
 کلا وی دیرینی گیانبازی ته‌نیتته سه‌رسه‌ری "له‌سی" ما
 ته‌شبینی ته‌و روزه نزیکه
 جیهانیک دروست کا له هه‌موو سته‌میک بی به‌ری ته‌سه‌ه
 هه‌ر بویه هه‌ول ته‌دا ته‌م مانگی چوارده‌یه
 له دنیا‌ی خه‌بات و بیریا‌نا خاموش کا
 هه‌ریویش کریکار گشت سالی ته‌یه‌وی
 ته‌م کوریه‌ی خه‌باته‌ی له‌م روزه ۰۰ باوه‌ش کا

بزار — ۱۹۸۰/۴/۱۲

سرودی

پژا پزاری پیگگی پکار

پونگی خوارد مونی دهریای کریکار
 دژی سهرمایه نهووهلی نهیار

سور بوو به خوینمان شه قامی شاران

شهقی برد قهلای سهرمایه داران

رنجبری کونی هه زاران ساله

ده پجری و جادوو حوکمی به تاله

کریکارم .

هاتوومه مهیدان

تلهیم هه رکاره ئینسانی خولقاند

سه دساله تلهیم ه

شهه بریاره

بریاره روژی به کی نهیاره

کریکارانی جیهان به کگرن

چرخه چاره نووس له دهس خوگرن

به رهم هينهري بژيوى ئينسان

پروليتاريا م چيني شورش - وان

سه د ساله سه د چار كهوتم و ههستام

ديسان قايمتر ههستام و وهستام

شورشي مهزنى ئوكتوبرى خوينين

شورشي من بوو ريبازى لينين

كريكارم

ها توومه مهيدان

ئهليم ههركاره ئينسانى خولقاند

سه د ساله ئهليم

ئه مه بريا ره

بريارى روژى بهكى ئه بياره

كريكارانى جيهان بهكگرن

چهرخى چاره نووس له دهس خوگرن

○

ته نوورهى ئاخىر ههستا وه ههستين

چى دوژمنانى كونه به رستى ن

په شتم به رمه ده ن دهست ده نه دهستم

به ره و سوسيا ليزم لووزه و ئه به شتم

سنوورنا مگرى له سه ر ئه م ئه رزه

سه رمایه داری دینمه له رزه

کریکارم

هاتوومه مهیدان

ئه لیم . هه رکاره ئینسانی خولقان

سه ده ساله ئه لیم ، شه مه بریاره

بریاره روژی به کی ئه یاره

کریکارانی جیهان به کگرن

چهرخی چاره نووس له دهس خوگرن

○

خهباتی شیلگیر کارخانه ومه زرا

له ژیر رابه ری بیههنگی خوما

ری دهخه چهرخی دهولهت دهشکینم

دهولهتی تازهی کریکار دینم

هه موو سالیکش شه وهلی ئه یار

ههلی ده بژیرم گشت ده سکه وتی پار

سال به سال زهینم روشتر شه کهم

له بو رابه ری خوم حازر شه کهم

○

کریکارم

هاتوومه مهیدان

ٹھلیم ہدرکارہ ٹینسانی خولقان

سہد سالہ ٹھلیم ، ٹہمہ بریارہ

بریارہ روژی بہکی ٹہیارہ

کریکارانی جیہان بہکگرن

چہرخہ جارہ نووسلہ دہس خوگرن

○

ٹہمپریالیست و فرسہت بہرہ ستان

کہ ہی بیان وایہ میژوویان وہستان ،

بلہرزن ؛ گہشو روونا کہ ٹاسو !

بہک دہگرین لہ دور ٹالای سووری خو !

بہ لاقاوی سوورہ ہر وہک بہ ہاران ،

جیہان دہکہینہ جیژنی ہہزاران !

○

کریکارم

ہاتوومہ مہیدان

ٹھلیم . ہدرکارہ ٹینسانی خولقان

سہد سالہ ٹھلیم ٹہمہ بریارہ

بریارہ روژی بہکی ٹہیارہ

کریکارانی جیہان بہکگرن

چہرخہ جارہ نووسلہ دہس خوگرن

ديواره گان

دهر و ونين

به يانی بوو په توه کم ټيکه وه بډجاو
دهستم خسته سر هلسی دایکم :

- من دهر ووم • نه گره بیت و کارم

دهس که وی همتا ناخري پاییز نا گه ریمه و.

مال نا وایم له هموان کردوله مال

هاتمه دهر • دایکم، باو کم، خوشک و

براکام، دهر و جیرانه گانمان چاویان

لسی ده کردم • هدره ک شتیکی ده گوت •

- ټاگات له خوټ بی

- نامه مان بو بنووسه

ته را کتوریک به ره و مه اباد ده جوو،

له گه لیا سوار بووم له نا وگرم و هووو

دوو که لئی ته را کتوره که دا کا برای شو فیر

سه ری هه لیری ولیی پرسیم :

- بوکوی ده چی ؟

- ده چه " مه اباد " و به ره و

" تاران " دهر ووم •

- بو کار گه ری ده چی ؟

- بهائی چ بکهم ، ليڙه کار دس ناکهوی و مهجبوورم
 هه روا به دم . قسه کړنه وه گه شتینه شار . مال نا وایم لـــــــه
 کا برای شوفیر کړدو به ره و گاراج رویشتم .
 گاراجیکي قهره بالغ ، هه را وگرمه و جم و جولی خه لک گوچک ه ی
 اینسانی که ده کړد .

کس به کس بوو ، بو بلیت و هرگرتن نوبه نه بوو ، خوم کړووشم
 دا و له ژیر بالی چند کسک دا ، خوم گه یانده به رده مـــــــی
 ده فته رداره که و گوتم .

- کا که منیش موسا فیرم .

- بو کوی ده چی ، ناوت چیه ؟

- ناوم " نهجمه یه " و ده چمه " مهراغه " .

کورسی دواي ماشینه که ما بووه ، بلیتی خومی پیدا موله نـــــــا و
 هه را وهوریای " گاراج " دا چووم سوار بووم . موسا فیره کانی دیکهش تا قو
 لوق په پیدا بوون و هه رکس به پپی ژماره ی بلیته که ی له ســـــــه
 کورسی خوی دانیشتم .

شوفیره کهش ها ته بشت فرمان ، له بهر ناوینه ی ماشینه که بریک
 سه روکا کولی ریک و پیک کړد .

دهنگی شاگرده که ی دا : رویشتم .

ښتر ری که وتین . ناسیا ویکم له گهل نه برویی دهنگ دا نیشتبووم .
 تویشوویه کم پی نه بوو سه رگرمی خوار دنی بم . که و تمه بپیر کړدنه وه :
 . . . . ده لین خه لکی " مهراغه " تورکن . تورکی نازانم هه ر که
 دا به زیم ، خوم ده گه ی نه نه ئیسگه ی قه تار . وه ک ده لین قه تار
 گه وره یه ، دریزایی سه د گه زی زیاتره . دووکان و قاوه خانـــــــه ی
 تیدایه ، هات و چوی تیداده کړی . . . . ده بی کار دس کهوی ؟
 خو نه گه ر زوو کارم دس نه کهوی سه گ و شو انم به یه که وه دینه وه . .
 کا براه کی کلا و گه رگه ری بپیر به لامه وه دانیشتبوو ، شالواریکسی

عجه می و که راسیکی بورو چلکنی له بهردا بوو سهیری دهست و
 پهل و شیوه و رنگ و روخاریم ده کرد . بوم ده رکه وت جگه له
 تالی و سویری هفت له گدل زبانی خوش عومری تیبه رنه کردووه .
 جاروباره ، دهستی ده برد بو گیرفان و سیگار یکی ده رده مینا و
 دای ده گیرساند ، سهری هه لبری و سهرو چاوی به ره و من وه رگیرا و
 بهك دووقسه ی به زمانی تورکی له گدل کردم ، تیم گه یانده که
 تورکی نازانم ، که لیم حالی بوو زه رده خنده به کی هاتی و
 سهریکی بو له قاندو بی دهنگ پالی دایه وه .

له نا و چره دوو که لی سیگار کیشان دا و به دهنگی کوکه کوک و
 پشمین و قسه و یاس و دهنگی شاههنگ و گورانی زه بتی کاپرای شو فیر
 و به بونی به نزمین و له گرمه گرمی ماشین ، سهرم له گیژه وه
 ده هات . که سهرم هه لینا دیتم له دهروازه ی شاری مهراغه یین ،
 له گاراج دابه زین ، په توه کم که له بوخچه به کی سووره وه
 بیجا بوو به دهسته وه گرت ، تاکسی بهك هات و رام گرت ؛

- بو ئیسگه ی قه تار

سهریکی له قاندو سوار بووم هه تا ئیسگه ی قه تار و له وی دا
 به زیم . مهیدانیکی گه وره بوو هه شامه تیکی زوری لی بووه گرمه
 و هه رای دهس فروشان مه گه ر خوم بزاتم !

به یارمه تی کویره سه واده کم تابلوکانم ده خوینده وه و ریم
 ده رده کرد ، بلیتی تارانم وه رگرت ، قه تاره که یان بی نیشان دام و
 بلیته که یان لی وه رگرت . له ژووره وه کریکار یکی نا و قه تاره که ،
 کووپه به کی نیشان دام و چووم له وی دا دانیشتم . رووم کرده
 کریکاره که و به فارسیه کیویله کم لیم پرسى :

- له م قه تاره دا خوارده مه تی ده فروشن ؟

- به لی فهرموو با بیت نیشان بدهم ،

هه رچی بت هه وی لی په تی .

گهلی برسی بووم ساندوویچیکم وه رگرت و خولقی کریکاره کشم کرد ، بهلام نهی خوارد ، چایه کیشم به سهردا کرد .
سالونی قهتار دت گوت شه قامی شاره موسافیره کان هسات و جویان تیدا ده کرد ، له جیگای خوم دانیشتمه وه کریکاره کسه بهلامه وه دانیشتم :

- چونه به رهو " تاران " ده جی ؟
- بو کاره
- خهلکی کویی ؟
- " مهاباد " .

- وه زعی " مهاباد " چونه ، کاری لی دس ناکه وی ؟
- کووره خانه کان پرن . کریکاری بی کاریش هینده زوره هموو جیگایه ک پره .
- بیکاری هینده زوره به ناشکوری نه بی کی هدیبه تیر و تمهل نانی دس که وی ؟

- نان پهیدا کردن به زحمته ، تیرتاگی له برسی نیه !
- من خوم له سهردتم قهتاره کارده کم خهلکی " تاران " م ، باوهر بفرموو هموو جاری له رسی " تاران " و " مهراغه " دا زوربهی موسافیره کان مان کریکاری بیکارن ، دین و دهرونه وه کاریان دس ناکه وی !
- وه تاگات لی بی خبهزی " تاران " جیهه . بلیسی کارم دس که وی ؟

- پیری له نیسگهی قهتاری " تاران " ژماره یه کی زورکر - بیکاری بیکار که زور بهیان خهلکی کوردستان بیون کاریان دس نه که وتبوو هر بهم قهتاره هتا " مهراغه " له گهل تیمه گه رانه وه .

- کام کارگا و شوینه نیحتیمالی هدیبه کاری لی دس که وی ،

شوينيك شاره زانی پيم بلیبی ؟

- کارگاهکت پی ده لیم له وانیه لهوی کارت دهس کهوی .

نه گور سه وادت هدی بنووسه :

- فەر موو .

- " تاران ، هوتیل شهوین ، کارگای چه کوش " :

پیم وابی لهوی کارت دهس کهوی .

- مەمنوونم .

- چند ده فقیهیه کی تر قهتار وهری ده کهوی جاری دهروم -

دواتر دیمه وه لات .

ژن و پیاویکی تیرو تهسهل که وادیار بوو بوته فریح سواری

قهتار بیوون هاتن له کوپه کهی من دا دانیشن ، خوا وه بیان

حسینی له سایه ی شهوا نهوه منیش جاروبار پرته قال

شوکه لاتیکم ده خوارد .

جاروبار ههش کریکاره ناشنایه کم سهری ده کیشایه ژوووو -

هه والی ده پرسیم . له په نجه ره ی قهتاره وه سهیری شهو وه لاته م

ده کرد که واهت چاوم پی نه که وتبوو وه نهوزیتکم دا ولیبی

خه وتم . . . کاتی وه خه بهر هاتم ، قهتار خوی گه یان د بـ

شیسگه و به شوین شهو ژن و پیا وه دا دابه زیم . دیتم دوو گه نجی

تیرو ته یار به قاقای پیکه نین و زور گهرم وگور به ماشینیکسی

رازاه وه به ره و پیری شهو دوکه سه وه هاتیبون ، لیبی سوار بوون

و وهك رهش مار به بهر جاوی مندا تیبه رین تاله جاوان و نـ

بوون . . .

ناشاره زاو به ته نیایی له قاوه خانیه یی دانیشتم . برسه ته سی

هیزی لی بری بووم . نان و که بابیکی گهرم خوار دوله سه

سه قامیکسی شارو بستام ، تاکسی به کم راگرت و وه شوین ئاده رسی

کابیرا که وتم ، له ده روازه ی کارگای " چه کوش " دابه زیم ، نا

کارگاهیه که له کریکار جمعی دههات پولی کریکارم جا و بیسی
کهوتن به زمان و رهنک و روضار، "تیرانی" نه بون و ده تاغی
کاری کاریه دهستانی کارگام دوزیهوه و جوومه ژورور، یه کیکی
مهجهك قهلهوی خرین لهوی له سهر کورسی یهك دانیشتبوو. سلام
کرد. سهریکی لهقاند.

- کارت بوو؟

- هاتووم نه گهر کریکار تان بو ی ۰۰۰؟

- نهی هیشت قسه کم ته و او بکم.

- چ سنعه تیک ده زانی؟

- گهچ کاری ده زانم وه بو کاری سادهش ههر جوره کاریك

بی نامادم.

- فیلعن کریکار مان پیویست نییه.

- یانی ۰۰۰

- سهری شهو مانگهش هیندی له کریکاره کان بیکارده بن،

کار نییه به خیر چی.

به ههناسه ساردی هاشمه دهر. سواری تاکسی یهك بسووم و
گه رامهوه شیگه ی قهتار. له گوشه یهك بوخچه کم دانبا و

دانیشتم. سهری شهو مهیدانه گه وره بهم ده کرد، خه لکیکی ژور
له جم و جول دابوون، کریکاری کورد، فارس، په لووچ معره ب

شهفانی و تورک، همبال و سوالکهر و دس فروش، دزوجه رده
و دس پرو شیت و زور کهسی ههلوهدا، حاجی و مهلاو توجار و

مهعامه له چی، پولیس و جاسووس و زور ژی - سی به دهستی تر
ههرا و گرمه یهك بوو، باب له کور بی خه به ربو.

تا ونه تاوی سوالکهر یك دهستی دهینا یه به ردهم. خیر و
نیحانی رحمت له گوری بابت؟ جگه له زه رده خنده یه کی

تال و ههناسه یکی سارد شتیکی دس نه ده کهوت، به نائومی دی به

بهر چاوم دا تیبهر ده بوو . بهلام لهو میدانه گوره به دا
 شانویه کی سهر سور هیتمم چا و پیکهوت : *لله هیهات*
 جماعه تیک له کریکارانی بیکار . له دهوری بهک ، له و
 میدانه دا دانیشتبوون . کهل و پهله کانیان له سهر بهک
 ههلجنی بوو . بهکی له کریکاره کان به پهله رویشته له شه قامه -
 که ی پیش میدانی نیسگه پهریه وه و نوردوه نانیکی هینسا و
 هاتوه . چهند منالی پیخاوس و کزوقژنالتوزکا و بهلای کریکاره
 کانه وه ده خولانه وه ، بهکی له مناله کان به توندی په لاماری
 نوردوو هانه که ی دا و رفاندی ، مناله کانی تریش به توندی به
 دوا ی شه دا هه لائن ، لهو لاشه وه ژنیکی قه دو بالابه رزی ره ننگ
 و روومته کز ههر که چاوی پیکهوتن به توندی به دوا ی شه وان دا
 هه لات و خوی پی گه یان دن به چنگه پرچه دوونانی لی شهستان دن ،
 هات و به لای من دا تیبهری منالیک له ولانسه وه له گوشه ی
 دیواریک کاری بویا غچه تی ده کرد . شه و نه به کیک له هانه کانی
 کرده بابوله و خسته ده ست شه و مناله . نانه که ی تریشی خوی
 به چهند پارویک خواردا . وهک تی گه بیتم شه و مناله هی خوی بوو .
 کریکاره کانیش کاتی شه به زمیان چا و پیکهوت پیکه نینیکی
 تال دای گرتن . ههر بهک قه به کی ده کرد . *ممنه له لای*
 - نانه که هیچ ، قه ی تاکات نوشی گیانیان ، بهلام
 هینده ی نه ما بوو به کتر بخون ؟ *ممنه له لای*
 - سهره نیمه چنده بهد بهختین له جیگا بهک چاوه ریسی
 کارین که نینسانه کان خهریکه له برسان به کترده خون ؟
 - برسیده تی گالته ی پی فاکری ،
 - سه به ینی که گیرفانمان به تال نوون نیمه ی لهو میدانه دا
 ناچارین لهو منالانه خراپتر بکه یین ؛ لهو بیا سه دا بوون که پوزلیس
 به سهریانه وه هله وه ستا و گوتی : *لله هیهات*
 - ههستن شه به زم و بیساته کو بکه نه وه شه میدانه چول

پکهن ، باللا ، خيرا بلا وه پکهن . منيش هستام چووم لسه
گوشه يه کي خلوته تارام دانيشتم ، شهوات و هدرلو مه يدانه دا
وهک ده يان کهي بي مال و حال په توه کم دهرهينا وليبي خه وتم |

به يانی بوو ، له قاو و قريوه ي شار وه خبه رها تم ، که سيکيش
به دهنگي بهرز ها واري ده کرد .
کاري جاده سازي ، هدرکسي که ديت ناماده بي و خوي
بناسيني ؟

به پهله بووخه کم هه لگرت و رام کرد ، کابرام دوزيه وه
کريکا ويکي زوري لي تالا بوو و ناوي ده نووسين ، خوم گهياندي
گوتم . ناوم " نهجمه يه " ، ههر چونيك بي خوم له ليسته که دا
جي کرده وه .

من و په نجا کهي ترله گهل يهک ناماده بووين ، بهر برسه که ي
خاوه ن کار گوتم . کاره که مان کاري جاده سازي يه ، ده چين سو
شاري " فيروزکوه " شويني کاره که مان کويستاني " گهدوک " ه -
فيعلنه ههر کريکا ريک روژانه په نجا تمهني بي دهر ي . من لسه
خارج و کري خانووبي خبه رم ، له وي تا گادارتان ده که ينه وه .
خو ناماده بکهن بهر وه نيسگه و سوا ري قه تار بين و بروين ،
له گهل باقي کريکا ره کان ري که وتين " تاران " مان جي هيشت ،
چند کريکا ريک له گهل يهک له کووپه يهک دا به يه که وه بووين
هريهک له سر ته و کاره قسه يه کي ده کرد .

- کاري جاده سازي سهخته . من کاري جاده سازيم کرده .
بهرد ي گه وره و کاسه مالات ده ستان ماچ ده کات !
- ناچاري يه . بهنا شکوري نه بي کريکا ري به بهرني نيمه

براره .
گوتم ما وه يهک له وي کار ده که ين . دواتر ليروله وي له دوست و

ناشنا خه بهر ده بیستین ، هر که زانیمان له شوینیکی ترکاری سووک ترو کریژی زورتر ددهن چ مهجبوورین لهو کاره سهخته دا بین ، له گهل خاوهن کاره که مان حق و حساب ده کهین وده روین .
- لیرو لهوی زور شاره زانین .

- ده بی کاریک بکهین که شهوانی تریش تی بگه به نین که هر کهس دوست و ناشنا به کی هه بی و له کریکاری بیت ، ته گهر ناوونیشانی شارو کارگا کانیا ن ده زانن نامه یان بو بنووین بهلکو له جیگا بهک کاری سووک تر هه بی و جینه لایان .

لهو گف و گوپه دا بووین قه تار گه بشته ئیسگه ودا به زین ، ماشینمان ناماده بو راگیرا بووه هر له قه تار دایه زین سواری ماشین بووین به ره و دیی " گهدوک " ری کهوتین ئیواره بووله و دی به ، له بناری ئهم کیوه گه وره دایه زین ، خه لکسی دیی دهوریان ته نین ، گه لی به خیریان هینان .

ئهو شهوه تابیهانی هر کهس له خه لکی دی چه ند کریکاری برده وه مال و گه لی خزمه تیان کردین خانه خوی به کهم مه لای دی بووه ، دوا ی ئه وه نان و چایی مان خوارده ، چه ند پرسیری لی کردم :
- تو خه لکی کو بی ؟

- خه لکی " کورستانم " .
- چۆنه لهوی وه بو کار دینه ئیره ؟
- کار دهس نا کهوی بو به به ناچار لهم شارو ئه وشار به شوین کاردا ده گه ریتین .

- هه مووتان خه لکی " کورستانن " ؟
- تیکه لین ، کوردو به لووچ و تورک و فارس و بهک دوو کهس " شه فغانستانی " همان له گهل دایه .
- ئیره تان چون دوزیوه ته وه ؟

- له " تاران " وه خاوهن کار له گه لمان بووه .

- خاوهن کاره کان کوری چاکن هه مویان ده لیبی که لله ی شه کړین
 بهک دوو ساله له سهر شو جادهن کهس نه بو دللی لی ئیشا بسن
 به تايبته خوهه ندیسه کان بو شهوه ده بن سویندیان به سهر بخوی!
 - قوربان ئیمه کریکارین، کړی گرتین، چا که و خهرا په ی
 خاوهن کار نابیته نان وئاو بو ئیمه • شهوش بلیم شهوانه بو
 ئیمه قهه چاک نه بوون و قهه چاک نابن •

ههتا شهو درهنگانیک له گهل مه لای " گه دوک " سهر گهرمی قسه
 بووین ، به یانی کریکاره کان له دهوری بهک کو بووینه وه • ههر
 چهند کهسی به یه که وه له نا و دی مه نزلیکمان به کړی گرت • من و
 چهند کهسیک که دوانیان " شهفغانی " بوون له حاجی به کسی
 ناو دی مه نزلیکمان به کړی گرت ، ئینجا کو بووینه وه و پارهمان
 کو کرده وه بو کړینی کهل و په ل • کریکاریک گوتی :
 - به کیک به دلخوازی خوی بروات له شار پیدایسته کسان
 بکړی و بیته وه ؟

- من ئا مادم بهلام دوو کهس بین با شتره ، به کی لسه
 شهفغانیه کان گوتی : من و " نهجه " ده چین پیدا ویستیه -
 کان ده کړین و دینه وه • کریکاره کان بیکه نین و گوتیان • له
 بهک حالی ده بن ؟

- من کوردو شهو " شهفغانی " ههر دوو کمان به فارسیه
 کیویله که مان کهم تا کورتیک لیک حالی ده بین •
 بهلام شهوه تان له بیر نه چی ، ههر چی زووتر بو ته و اوی دوست و
 ئاشنایانی خوتان نامه بنووسن ، له خاوهن کار ناوونیشانی شه م
 شیر که ته وه ریگرن ورامه وهستن ، شهوانی دیکهش ئا گا دار بکه ن و به لکوو
 زووتر خه به رو باس له وه زعی کاری شوینه کانی دیکهش ببیسین • کړی
 ماشین و خهر چی شاریشمان کو کرده وه و ری که وتین •

" فیروزکوه " شاریکی ژیکه له و جوان بووشاریکی خوش •

شاخه کانی ده و رو به روی شایم هینده پی جوان بوو، کیوی "خه زایی" و "سابلاغ" م ده که و ته و بهیر • دووکان به دووکان ده گه راین • قابله مه و قاپ و که و چک و برینج و له په و هم مو و پیدا و یستیه کانمان کړین •

ئیواره بووله قاوه خانه یه که به په له نان و کفته یه کمان خوارد و ریکه و تین شته کانمان کرد به دوو بهش، هدرسه که به شیکمان به کول دادا و له سر جاده ی "گه دوک" را و هستانه، پژو ورده ورده خه ریک بوو له شاخه کانی روز نا و ای شاره و نه و نا و ده بوو، خه لک ده هاتن و راده بووردن ده یان گوت • بوکوی ده چن ؟
- "گه دوک" •

- خه ریکه روز نا و ده بی درنگه له شاره و به بوگه دوک ماشین ناچی، خیرا برون خوستان به دوو پی یانی بگه یینن، ماشینه کانی شیرکه تی جاده سازی، خیز و چه و ده بن، به لکو سواری شه وان بن • چووینه شه دوو پی یانه و تاوی حه ساینه و، کوله کانمان هدریه که دوو پوت ده بوون له لای شاره و به تهر اکتوریک به گرم و هوور به ره و نیمه ده هات • ده ستان لی هه لینا بووی را گرتیسن و سوار بووین •

شوفیره که برسیاری لی کردین •

- خه لکی "گه دوک" ن ؟

- مه نزلمان له "گه دوک" هه کریکارین، خه لکی "گه دوک" نین •

- له و جاده کار ده کهن ؟

- به لئی به لایم ده سه به کار نه بووین، تازه هاتووین •

- بویه ده لیم ئیووم هه تا ئیستانه دیوه، خوم کریکاری

شه و شیرکه ته • تهر اکتوره کهم هی شیرکه ته •

- تولم شیرکه ته شاره زایی تزیاتره، وه که ناگات لی بی

خارج و کړی خانووی کریکاره کان به ئهستوی شیرکته ؟
 - بیجگه له کریی روزانه هیچ شتی به ئهستوی شیرکته

نی به .
 - ئهی بوچ خاوه ن کاره که مان کاتی له " تاران " که
 نیمه هیئا دهی گوت سه بارهت به خرج و زیانی خوتان ، له وی
 ناگادارتان ده که پنه وه ؟ بیم و ابو خرجی روزانه و کړی خانوومان
 ده ده نی .

- دروی له گهل کردوون ، باش زانیویه تی ، مه بهستی ئه و ته نیا
 هیئانی ئیوه بووه ، فیل و دروو کلا و سازی ئه وانه هر مــــن
 ده زانم چونه .

گه یشتینه چی و دابه زین ، که جووینه وه مه نزلتی خوومان
 کریکاره کان دانیشتبوون چاره ریی نیمه بوون ، نیگه ران بوون ،
 پی یان و ابوو شتی که مان لی به سر هاتوه ، به کی که به پیکه نینه وه
 دهی گوت .

- بیم و ابوو بوولته که تان بردوه و تازه هر جا و مان پی
 ناکه ونه وه . به کی کی تردهی گوت : بیم و ابوو هیئنده گیــــژن
 ری یان لی گوزاوه و به ره و شاریکی تر وه ری که و توون .
 برا نه فغانیه که هه ناسه یه کی ساردی کیئا و گوتی :

- له " نه فغانستانه وه " تو انیومه بیم به شه نانی خووم
 له م کیوه گوره دا له گهل ئیوه بدوزمه وه و بی به مه وه بو منداله
 ورد یله کان له " کابل " شاره گوره که ی خووم گه ره کی داشقه چیان
 تو پیئت و ایه گیژم ریگام لی ده گوزی .
 به کی کی تر گوتی :

- کریکار بی مال و حاله ، به شوین نان دا ده گه ری پیــــنج
 گوشه ی دنیا بیه کنی ون نایی ، کریکاران برا و بستی به کترن له
 یارمه تی به به ک پشت و به نای به کن بویره یگی ای قاچاغیش

لهم ولهو وهلات ده دوزینه وه و شاره زاین • شته کانیان جا ولسی
 ده کرد و هه ریه ک شتیکی ده گوت ، به قسه و گه پ و بیکه نین و به زم
 گورانی شه و شه و شمان روز کرده وه •

به یانی به هه مووان مه نزلیکی خنجیلانه مان بیکه وه نا •
 کریکاره کان به که به که له مهیدانی دی کو بوونه وه وه له گهل
 خاوه ن کار به ره مهیدانی کار ری که وتین • به دریا بی چه نند
 کیلومیتتر له و جاده پر پیچ و شاخا و به دا به یانی هه تا شه و سه ر
 گهرمی کار بووین ، له خیزو چه و دا بیژان ، مالات گرتنه وه و به رد
 کیشان ، شاخ ته قانده وه و بیته و به ره ی خیزو چه و به رد ، بیته
 پروی میعمار و سه ر کار گه رو موه نندیس سه رمان سورما بوو •

کریکاره کان له دریا وه ما وه یه ک کاری سهخت و تا قسه ت
 پروو کین دا ، ورده ورده پرتو و بۆله یان له ده م به رز بووه • له
 سه رکارو له ریگا و ها توو چودا ، له مه نزله کانیان وله قا وه خانسه ی
 ناودی و به لای خه لکه وه سه باره ت به و کاره سهخته و کریبی کسم و
 خهرجی گران و کری خانوو وله و لاشه وه برته و بۆله ی خاوه ن کار و
 منه تی زورو بر و بیانوو ، قسه یان ده کرد •

کس به و کاره دلخوش نه بوو کریکاره کان لیره وله وی خه به ره ی
 کارو کریکارانی شه و شه و شاریان ده بیست و جوابی نامه کانیان
 بوده ها ته وه و له کوپرو کومه لی نا و خوینی دا بو به کتریگان
 ده خوینده وه ، به کی له کریکاره کان له " تاران " و " کارگای
 شه کباتان " وه دوستیک نامه ی بو نووسی بوو •

" نیمه کاری مووزایک سازی مهیدانه کانی نا و کارگا
 ده که بین ، روزانه نو ساعهت و نیو کارده که بین ، کریبی
 روزانه شمان 70 تمه نه ، له خانوه کانی کارگا بوژیانسی
 خومان که لک وه ده گرین ، به لام وه ک نا گام لی بی
 فیعلنه کریکاریان پیویست نییه •

ئەو نامەيان دەستا و دەست دەگىراو بونەخويندە و ارەكانسى
شيان دەخويندە وە كرىكارەكان دلە خورپەيان تى كەوت .
دەيان گوت :

- قەرار بۈوسە بارەت بە كرى خانوو و خەرجى روژانە ، لىئىرە
ئاگا دارمان بىكەنەو بەلام ھەر لە بىريان چۆتەو .
- من ئەو روژە لە پىي شار لە شۆفىرى تەراكتورە كسەم
پرسىار كردە گوتى : لە ئەستۆى شىركەت نىيە .

ماو ەيەك بەو جورە كارمان كرد بەلام كارى سەخت و كرىسى
كەم لە تاقەت دانەبوو . نىو ە نىو ەش لە گەل كرىكارەكان
دادە نىشتىن و قسەمان دە كردو بە شوين رىگا چارە يەك دادە گەراين
شەو يەك لە مالە كەى ئىمە ، خومان دە كەس بووين و جوار پىنج -
كەشى مان ميوان بوو . قسەمان ھاتە سەر وەزعى كرىكاران ، لە
غويىنە كانى تر . من بىرى يەك دوونامە يەك كەوتەو كە تازە
بۆم ھاتبوو . بە تايبەت نامەى " كاو " زۆر خۆش بوو بوو
كرىكارەكانم خويندەو ە :

" نەجمە " گيان سلاو
سلاويكى گەرم تە گەرمای خەلىجى فارس " ەو ە بىشكە
دەكەم .

نامە كەت گەيشتە دەستم ، وادىارە كارە كەتان خۆش
نىيە و گەلى تاقەت پىروگىنە ، كارى جادە سازى سەختە و
و دەزانم چۆتە ، دەزانم ئىستالە قوولاي دلتەو لە خاوەن
كارەكانت توورە ولە تىنى ، بە تايبەت كە كرى يەكەت كەمەو
خەرجى زيانىش گرانەو لە داخى ئەم زيانەت نچاوت چ نابىنى ،
بەلام " نەجمە " گيان پىت وانەبى ھەر كارى ئىو ە سەختە و
كرىكارانى تر لە سەيران و جىيى خۆش . بۆو ە ھەر چى

زیاتر رق و قینت هستینم کهم تا کورتیک وه زعی خووم و کریکارانی ئیرهت بوتاس ده کهم :

ماوهیه که له " بهنده رعع بباس " کار ده کهم ، کاره کهم هر وه که ده زانی له مهیدانی بارخانه و بارکیستانی کهشتی رانی به ، بهیانی سهعاتی شمش ده بی له خه وه هستم ، مل بدهمه ژیر کار هتا دوازدهی نیوه پویه ، سهعاتی دو ازده ، کارم تهعتیل ده بی ، له دوو کانه کانی ده و روبه رکانه دایه ک ده خووم و له گوشه یه که ده خووم هر چه ند له گه رمان به باشی خووم لی نا که وی ، به لام له ترسی شه و نا چارم ، سهعات شمشی ئیواره ده بی بئمه وه سه رکارو هتا دو ازده ی شه و بی بشوودان له ژیر سهخت ترین باری کار دابم که بوت بباس ده کهم کاره کهم چیه :

ده بیان کهشتی گه وره و بچووک له لیواری ده ریا له نگه ریان گرتسه ، هر یه که ده بیان و سه دان توئن گنم و جوو گه چ و برینج و سیمان و شتی وا . لهم نه و عانیه بیان له ده ره وه ی ولات هیناوه و سه دان کریکار شه و وروژ شه و کهشتیا نه به تال ده کهن و ماغینه کان بار ده کهن . من و چند کریکاری - تر که زور به بیان " هیندی " و " شه فریقایی " و " شه فا - نستانی " ن له سه ر کهشتیه که کار ده کهین که گه نعی تیدایه ، شه و ره فیقانم ده لی خه لووزی ره شن . هیندی کیسان رهش بیست و هیندی کیش وه که خووم هتا وی گه رم و گه رمای خه لیج سوتان دووین .

شم کهشتیه گه وره ، جهری سه قیلی کی پیوه به . تور یکی گه وره شه به دهم جهری سه قبله که وه قایم کراوه ، به بیتا په بیتا توره که ده خاته نا و نه باری گه نمه که و کریکارانی بنا و نه بار توره که پر ده کهن ، ئینجا حه وای ده خات و رو ی

دهکاته نا و منجه لئی دهسگایه ک ، وه له نا و دهسگایه کسه دا
 لووله یه ک ههیه گهنمه که ی پی دا دینه خوار ، چهنه دکر یکار
 پهیتا پهیتا تهلیسی خالی دهخه نه زیر لووله که و پریشان
 ده که ن ، ثم دهسگایه له گوشه یه کی تر دا نه دانه ی تهلیسه -
 کان ده دروی و فری یان ده داته سه نه وار یه که که نه و
 نه وار هه تهلیسه کان به پری و به دروا ی به شوین یه که دا
 و دانه دانه ده یان خاته سه رشانی نه و کریکارانه ی که و
 به شوین یه که دا له زیر نه وار که له سه تر یلیه چهنه
 تونی یه کان را وه ستاون و تهلیسه کان که هه ره یه که شش بووتن ،
 له سه یه که هه لیا ن دهچنن وه هه ره جاره ما وه ی شش سه عات
 هه مو و نه و ماشینه بار به رانه ده بی بار یه که ی وری به کون .
 شه وان هه سه عتی دو از ده دیم له سه نه تر یلیه ی که و
 نیستا له سه ری دا نیشتووم و نامه که ی توی تیدا ده نوسم ،
 راده کشیم و گوشه کانم دهخه مه زیر سه رو به گیانیکسی
 ماندوو ، لینی دهخوم هه تا ششی به یانی ، به لام کاتسی
 له کار ده سه ده کشمه وه ، گیانم ته و او شه لالی ئاره ق ده بی
 و له گه ل رتوو به تی زوری لیواری ده ریا ، به یانان که
 هه له دستم له شم ته رو تهلیسه و چهنه روژیکه به شتم دیشی و
 شان وه لم ره ق بووه و حاله زور ناخوشه .
 دوا ی خالی بوونی نه و که شتیبه لیره کارنا که م وه به
 شوینیکسی تر ده روم . ده وام نا هینم ، به لام جاری مه جیورم
 به یتمه وه چونکه هه تا که شتیبه که به ته و او ی به تال نه بی
 بووی هیچ یه که له کریکاره کان ناده ن . به لام له کوتایسی
 نامه که م دا پیم باش بووری نوینیه که ت به کم که دوستیک
 تیی گه یان دوروم ، وه له بیرت نه چی به دوست و برا کریکاره -
 کانی دیکهش بلی :

بۇ زیاد کردنى كرى و كەم كردنه وهى ساعهتى كار و
 خەرچ و كرى خانوو، حتمەن هەمووتان بە يەكە وهما و دەنگ
 بن، ئەگەر پیکه وه بەك قسەنە بن و يەك دووکس قسەسى
 وایكەن، نە تەنیا جوابتان نادەنە وه بەلكوودەرتان دەكەن،
 وه هەمووتان لەگەل يەك كۆببەنە وه و چەند كەس بە نوینەرى
 خوتان هەلبێژن .
 ئەگەر كارى سووك تر و جینگا يەكى باشترم دۆز یه وه
 نامەت بۆ دەنووسم .

چاوى پەفبقة كانت ماچ دەكەم

برات كا وه .

يەككە لە ميانەكان كە كرىكا ريكى بەرد شكین بوونا مەيكسى
 لە گیرفان دەر هینا و گوتى :
 - منیش لە «دەشتى موغانە وه» جوابى نامەسە كم بوها توتە وه
 و باسى كردووہ :
 «ژيانمان گەلى سەختە ، مېش و مەگەز پېستى ئینسان كون
 كون دەكەن ، بۆ وهى نابى ئینسان بەمرى لە برسان ، روبكاتە
 ئەو وەلاتە :
 لە كارگا يەك كار دەكەین تازە ئەوہ بناغەى دادە -
 مەزرىنەن، كرىي روژانەمان ۵۰ تەنە ولەو دەشتە گەرمەدا
 خېۆتەمان لى داون .

وختى كارى روژانەمان ۱۱ سەعاتە . سەرى مانىگ
 پھولەكەم وەردەگرم و بەرە و تەوریز دەگەرىمە وه .
 نامەكانى من و «رەزا» سەرنجى جەماعەتى رادەكېشا و هەرىكەبە
 جورىك باسى سەختى كارى خويان بېر دەكەوتە وه .
 من بېرى نامەكەى «هەمزەش» كە و تەمە وه، كە چەند پوژىك بووسوى
 نارد بووم .

هستام له نا و ورده و مسايله كانم دا دوزيمه وه و گوتم :
 - لهجه زيرهی "قشم" هوه من جوابی نامه بكم بوها توتوه وه
 نوسيوه تی؟

" نهجمه گیان چاوه كانت ماچ ده كه م :
 نامه كهی توّم بی گه بیشت ، له نامه كهی خوّت دا بپرئك به
 كوڤستانی " گه دوك " ته هل گوتوه وه كاری سهخت و
 ناخوشی جاده سازی ئهم كوڤستانی ته باس لی کردوه .
 دیاره من کیوو كوڤستانی " گه دوك " م نه دیتوه به لام
 بهو نامه ی تووه وه بیر " سامرهند " و " قه ندیل " و " هوّمل "
 و " ئاربه با " و " شاهوی " سه ربه رزی " هه ورامان " كه و -
 تمه وه .

با بريك وه زعی ئیره ت بو باس بكمه :
 جه زیره ی قشم ، جه زیره یه کی گه وره یه ، بهك دو مان گه
 لیره كار ده كه م ، له شیر كه تيك دامه زراوم كار ه كه ی
 قونته راتی به ، ميعماره كه مان كا براهی کی " میان دو اوی " به ،
 بو كا براهیك - هوتیل سازده كه بن ، هینده ی نه ما وه ته وا و
 بی ، ئه گه ر هاتی پووئی زوړت پی بی و به لكوو بتوانسی
 چند شهویك له م هوتیله خوش و به رزه دا مان دووی له شت
 ده ر بچیت و باش بحه سی به وه . ره فیه كه كانم زوره یه یان
 " پاكستانین " و چند كهس عه رب و بهك دوو كهس " شیرازی " مان
 له گه ل دایه ، هه موویان كوری چاكن وه زوریان خوش ده ویم ،
 روزانه ۲۰ تمه ن وه ره ده گرین ، ما وه بهك له وه پیش به نجا
 تمه نیان پی ده داین ، چه ندر وژی له نیو خومان دا باس مان ده كرد
 كه به لكوو خا وه ن كارتی بگه یه نین كریی روزانه مان زیاد
 بكات . هه موومان هاتینه سه ریه ك قسه ومن و سی " پاكستانی "

و کوریکي فارس که خه لکی " شیراز " بوووه ک نویندري هممو
 کریکاره کان له گهل خاوهن کاره سه مان کسرد دباوای ۷۰
 تمه نمان لی کردو دواي چه ندروژی چه رمه سهری پیتمان
 سه لماند.

بهلام ئیستاش بو هینانه خواری پی سه عاتی کاروخه رجی
 روزانه مان له گهل خاوهن کار له بینه و به ره یه کی قسورس
 داین ۰ ده لی یین له ۸ ساعات زیاتر کارنا که یین ۰ دواتر
 نامت بو ده نووسه وه و له خه به روباس و وه زعی خوموم
 ناگادارت ده که م ۰ بهلام له کوتایی دا ، شتیکت پی ده لیم و
 توش به باقی دوست و ئاشنایان رای بگه یه نه ۰

تاک و توووک دژی خاوهن کار مه وهستن ، هممو تان قسه تان
 یه ک بی و نویندرتان هدی ۰ من ته جرو بدم زوره وه هرکات
 ئاوامان نه کرد بی به داخوازه کانی خومان نه گه یشتووین ۰
 ئیوارانه له دواي کار ده چینه لیواری ده ریاسه بیری ئسه و
 هممو خه لکه ده که یین که ماسی ده گرن ۰ جاروباره ش سوارای
 که شتی ده بین بو شاری " بهنده ره عبباس " ، و بی توئا خوش
 سهیرانی سهر ده ریانا خوش نییه ، بهلام خو منیش سه یسری
 سهیرانی ئهم و ئهو ده که م ، سهیرانی خوش به به ژنی ئیمه
 نه براره ۰

ئیتتر خوشیت ، جاوی ره فیه که کانت ماچ ده که م و دوستا
 نی ئیره ش سلا وتان ده گه یه فن ،

برات همزه ۰

له زورشوینی دیکه ش وهک " تهوریز " و " نهواز " ، " که ره ج " ،
 " شیراز " و " قهزوین " وه کریکاره کان نامه یان بو هات بوو ۰
 به پی پی خه به رو باس و وه زعیته پی باشتری شوینه کانی تـــــــر و
 دریشه ی ئهم کاره سهخت و ناخوشه ، یه ک به یه ک کریکاره کان

دهستيان له کار کيښايه وه ، منيش به پيې رينويښي ټو رفيقه
کريکاراندم کهواله " بهنده رعه بياس " و جهزيره ي " قشم " ه وه
له نامه کانيان دا پي يان دا بووم ، په که په که ي کريکاره کانم
تي گهياند که هم موومان به په که وه دهسته له کار پکيښيښه وه و ،
داخوازيه کانمان دا واپکه يښ .

خاوه ن کارمان تي گهياندو گوتمان :
- يا ده پي خورج و کري خانوومان پي بدا و دوروز ته عتيلي و
۸ ساعات کارمان بو بسه لميني يان کارنا که يښ .
خاوه ن کار له به را بهر داخوازيه کاني ټيمه دا گوټي :

- خورج و کري خانووتان له ټهستوي شيرکت نيه وله هيچ
چيگا په کيښ ساعاتي کار نه ها توتو خوار . که يفي خوتانه ، کار
ده که ن بي که ن ناي که ن به خير جن ، چ زوره ، کريکار .

- حقي کاري ټو ما و په مان پي بده ن و دروين ولهم
تاريخه وه کار ته کانمان ببهستن ؟

- ټيمه هيچ کات هه تا سوري مانگ مافي کريکاران ناده يښ .
کريکاران هم مو له مه يدان کويو وينه وه و قسه مان کرد که
چپکه يښ .

منيش به پيې ري نويښه کان وهيندي ته جروبه ي تر چووم
پيش و گوتم :

- سواري ماشين نابين وهه تا به رده رگاي وه تاغي خاوه ن کار به
پياده دروين چند کهس به په که وه له لايه ن هم موو کريکاره کان ه وه
نويندربن و ه قسه ي ټو چند کهسه قسه ي هموان بي ، برياري
قه تعي مان سه لماندني داخوازيه کان ، يائستاندني حقه قسي
ته و او ي کريکاره کان بي ، ته گهر به من بي ټا واپکه يښ باشه .
- هم موومان بو شار نه چين ، چند که سيگ ليروه به چن بسو

لاي خاوه ن کارو دا و اي مافي هم موو کريکاره کان پکه ن .

- تاكو سهري مانگ دريژه به كار بدهين وه سهري مانگ
 بروين *

سه رله نوي قسه گاني خوځ دووپات كرده وه وزور بهي كريكاره كان
 پي يان باش بوو كه واپكهيڼ ، پينج كهسيان به نويڼه ردياري كرد
 كه به كيك لهو پينج كهسه من بووم ، گوتم :

- به بشت تهستووري ئيوه قسه ده كهين ، قسه مان نه شكينڼ .
 - هممو مان ئيوهين و ئيوهش هممو مانڼ .

- نه وان نه گهر ويستيان تاك و تووك كلا و مان له سه رينينڼ ،
 له به كمان هلبړنڼ ، نهو پيلانه به گوپي هممو مان بگا ته وه .

- ئيوهش وهك نويڼه ران قسه تان قسه ي ئيمه بي ، قسه تان
 بهك قسه بي . نه گه ربه كيكتان بو نه وان چوك بدا ته گه رده خاته
 سه ر داخوازيه كانمان .

دواي نه وه به ره و شاري " فيروز كوه " ري كه وتين وله به
 ده رگاي وه تاغي خاوه ن كار كو بو وينه وه .

وه تاغي خاوه ن كار له سه ر ليوا ري شهما ميكي شاربو وه ده تگوت
 به سه ر سامي چا وي زه قتي بريو ته ئيمه كه به ره و نهو ده چووين .

چووينه زوور ، خاوه ن كار ه كان له ده وري بهك كو ببوونه وه و
 خه ريكي سرته و كور كه بوون .

چاويان به ئيمه كه وت و خاوه ن كار سه ريكي له قانده .
 - كار تان بوو ؟

- له لايڼ كريكاره كانه وه ها تووين جوابي داخوازيه كانمان
 بده نه وه يا حقتي كاري نه و ما وه مان وه رگرين .

- سه ري مانگ بينه وه ؟
 - هممو مان به بهك جاري ها تووين و باقئ كريكاره كانئ .

تريش له ده ره وه و له سه ر شهما وله به ر ده رگاوين ديوار كان
 دانيش توون ؟ كه نه وه يان بيست هه ري بهك له خاوه ن كار ه كان له

په نجره کانه وه سه پری کریکا ره کانیان کردو خاوهن کارگوتی :

- پئی یان بلین برۆن سهری مانگ بینه وه ؟

ن لک - بریاری قه تعی شه وه په که پیمان پراگه یانندن .

ع لک - بچنه دهره قانوونی خومان بو چهند حه مباللی ناخاللی تیک

نا دهین .

ن لک - قسهی دووه می نیمه شه وه په که نیجا زه تان پئی نا دهین -

ل م وه تاغه برۆنه دهر .

م موه نندیس رووی کرده میعمار :

ن لک - له گهل شو فیره که ت برۆ به پاسگا بلی خه را بکاری ده که ن .

ن لک - نیوهن خه را بکار . نیمه کریکا رین و مافی خومان ده وی .

م میعمار له گهل شو فیره که ی ههستا و جوونه دهره خو یان گه یاننده

نا و جیبه که وه به لام بهر له وه ی ری پکه وی کریکا ره کان به گشتی

لی یان را به رین و جیبه که یان به میعمار شو فیره که خسته نا و

گه ما روو دهرگا و شووشه کانیان دایه بهر مست و قیپتی خو یان ،

میعمار سه رتاسه گیپنه که له نا و ماشینه که دا خوی مه لوس

دا بوو وهک بشیله ی سم خوار دوو هه لده له رزی و نه ی ده ویرا

دهرگا پکا ته وه ، له گه ما رو ی کریکا ره کان دا گو شه په ک له ماشینه که

به دهر وه نه بوو له وقیرو قا وه دا له وه به زمو وه را ی

جه ما وه ریکی زور له ده وری کریکا ره کان تالا بوون . خاوهن

کاره کان له په نجره ی وه تاغه کانیان راها واریان ده کردوده یان

گوت :

- ردین سپیه کانی شار ، تاجره کان ، مامو ستایان ، به ریزان

شه ورش و رووتانه ی که واخه ریکن شار ده شیوینن بلا وه یان

پئی پکه ن ، پاسگای ژاندارمری ، پولیس و دادگا هتا گادا ریگرین و

بین وه تاغی کاری شیر که تی جا ده سازی له گه ما رو ده ریپنن .

ژنیکی زه حمت کیش بهها و اروگریا نه وه ، به نا و خه لکه که دا هات و

گوتی : ئەو شوڤیرە کریکارى شیرکەتە و کۆزى منە ، ئىجازە بىدەن
بىت بە ئىوہ پەيوەسى بى ، كورى من کریکارە و دلنیا بن لى
مفتەخوړە کان نىبەو شوڤىرى شیرکەتە .

شوڤىرە کەش خىرا دەرگای کردە وەو بە کریکارە کان پەيوەسى بوو ،
ئەو ژنە بە قىنەوہ و بە دەنگىكى بەرزە ، دەنگى خەلکە کەى
دا و گوتى :

— تا وانىكى گەورە يە بە پۆزى رووناك لە بەرچاوى ئىمە وە
هيندى مفتەخوړى مل هوړە ، لەم شارە دامانى کریکارانى برسى
زەوت کەن و دەنگ نە کەين .

کریکارە کان ! من لە گەلتانم بو پيشەوہ دیوارە کان
دەر ووخىنين . جەما وەرى پەش و رووت خروشان ولە گەل کریکارە کان
پەلامارىكى گەورە و بە هيزيان برده سەر خانووە گەورە کەى کاربە
دەستان ، بەلام لە پشتهوہى جەما وەرى را پەريويش را پوليس و
سەربازە زى — سى بە دەستەکانى دەولەت بە يارمەتى خاوەن کارە
و هاتن و بە قاصحى و شەق و چەك ، کەوتنە گيانى کریکاران و
جەما وەرى را پەريو ، بى بەزەبى لەشيان دەبارى وتە نائەت
منالانى بچووکى نىان دەدا يە بەر کوتەك و لىدان ، لەم را پەرينەدا
شتىك سەرنجى را كيشام . سەربازىك بە گوڤى دا چرپاندم و گوتى :
— من تەنيا بە پى دەستوور هاتووم ، من لە ئىوہ ، لى
گەلتانم ، لىدان و جنىو و قەسى سووك لى شەرافەتى من دانى يە ،
بپوڻ بو پيشەوہ مەترسن سەركەوتن بو ئىوہ يە .

هەرچى کرديان نەيان توانى ئەم را پەرينە تىك بشكىن .
خاوەن کارە کان ، دەرگاكانيان قەپات کرد بوون ، کونەمشكيان
لى ببوون بە قەيسەرى . ئىنجا کەزانىان چارناچارە و هەزار
هاوار قرانى بايەخى نىبە لە بەرزترين پەنجەرى و تاغەوہ ،
بە دەنگىكى لەرزوڤ رايان گەياند ، دیوارە کان مەر ووخىنين !

کریکارہ کان نامادہ بن فاورہ کان نیان دہ خوینینہ وہو ما فی
 خویان پی دہ دہین .
 جہما وہری را پہریو، بہ چہ پلہ پیزان و دہنگیکی بہرز گوتیان :
 - کریکاران بو بیسہوہ . خا و ہن کار و حیسابداریسہریان بہ
 یہ کہو جووت کرد بوو و لہ کہ لینی بہنجرہ وہ پوولی ہر کریکارہ یان
 کہ لہ پا کہ تہوہ پیچا بووناوی کریکارہ کہ یان لہ سہرنووسی بسوو،
 بوونا و دہس کریکارہ کہ یان دہختہ خواروہ موو جاری چہ پلہ پیزانی
 جہما وہری را پہریو لہ نا و شارہ کہی " فیروز کوه " دا دہنگی
 دہدایہوہ .

لہم سہرکہ و تنہدا ناواتہ خواربووم تہواوی نارہ زوہ کانسی
 ناودلی خوم و ہموو تہو ٹینسان تہی وہ کوو خوین بہ دہست
 ہات باہن ، بہلام دہ کری بلیم تہم شارہ جیہانہ و ٹیمہ
 کویلہ کانسی تہم جیہانہین ، تہوہش گوشہ یہ کی ہی زمان بوو بووسہر
 لموزی دیوی رہش باچا و ہلینی و بزانی ٹیمہ کی بن ؟
 دوا ی تہو سہرکہ و تنہ ، ہستم بہ ہیوا یہ کی گہش و زیندووتر
 لہ دلما دہ کرد . ہرچہ ند ژیانم لہ گہل پیٹوو ہیچ جیا واز یہ کی
 نہ کرد بوو بہلام بیرم فراوان تر ببووہ پیش تہوہ دیسان بہ
 شوین کاردا چہ واشہ ہم پیم باش بووسہریکی کورستان بدہ موہ .

۶۰/۱/۱ - حوسین عہدالی

شانوگہری ، چیروک ، کورتہ چیروک ، تہنز

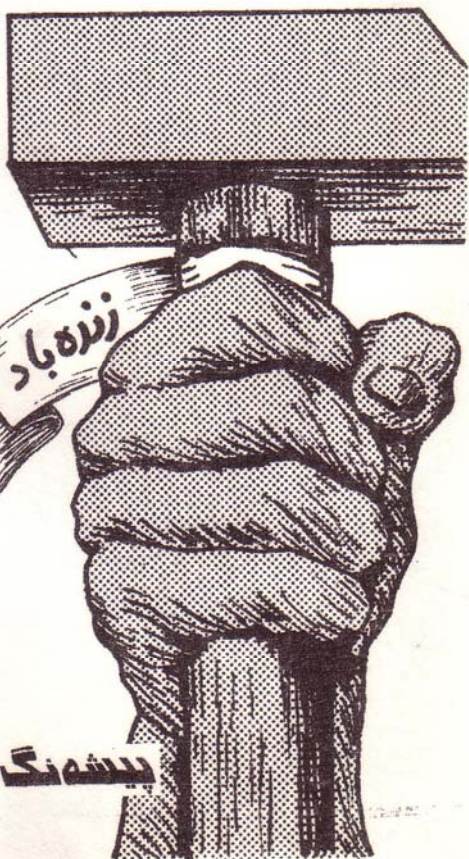
ہرچہ شنہ بہرہ میکی ہونہری تان بوپیشہ نگ بنیرن .

باگرمترین شادباشهای اول مه؛ با آرزوی پیروزی
 قطعی طبقه کارگر در برابر سپردن نظام ستم و نابرابری
 سرمایه داری و برپائی جهان انسان آزاد؛ همراه باگرا امیداشت خاطرۀ
 مبارزات و جانبازیهای پیشاهنگانی که با مبارزات و فداکاریهای
 خستگی ناپذیر، همدسال است پرچم اول مه را در اهتزاز
 نگاهداشته اند؛ "پیشنهنگ"

امیدوار است تا در میان شما دستی
 باشد از هزارن دست که پرچم اول
 مه را بلند و در اهتزاز برمی افرازند؛
 امیدوار است در این رهگذر رفیق راه
 شما باشد.

این شماره "پیشنهنگ"
 ویژه اول مه است و
 امیدواریم پسند
 افتد.

اول ماه مه

پیشنهنگ ۱۹۸۶

* آترناسیونال

خیزید • محنت‌زدگان جهان

بردگان گرسنگی

آگاهی‌گرد جو آتشفشان

برخروشاند زندگی

برپاگشته توفان آخرین

بروبیم کهنه جهان برخیز •

برخیز برپا داریم نظم نوین

"هیچیم" کنون و گردیم "همه چیز"

پیش بسوی آخرین پیکار

• همچو یک تن ای هم‌زمان

با آترناسیونال

آزاد گردد انسان

ناجی در آسمان نجوئیم
 نه شاه نه شیخ نه سرداران
 خود به رهایی مان بر شوریم
 آفرینندگان ای کارگران •
 جان ازیند جهل و دستاوردکار
 از جنگ رهزن رها کنیم •
 دمیم خود بر آتش این پیکار
 آهن را گرما گرم کوبیم •

پیش به سوی آخرین پیکار
 همچو یک تن ای همزمان •
 با انترناسیونال
 آزاد گردد انسان •

مائیم کارگران و زحمتکشان
 اردوی بی شمار کار
 باید از آن ما شود جهان
 نه بیکارگان خونخوار
 تاکی نوشند از شیرۀ جان ما
 نابود گردانیم کرکسان

آنگاه دمد آفتاب فردا
درخشد جاودان بر انسان

پیش به سوی آخرین پیکار

همچو يك تن ای همزمان

با انترناسیونال

آزاد گردد انسان

ترجمه از ربیوار

* این متن چنانکه در گفتار " سروددی نه انترناسیونال دهسکه وتیکی ۰۰۰۰ " (پیشه‌نگ ۲) اشاره کرده ایم ترجمه جدیدی است در سال ۱۶ و پس از انتقاد از متن ترجمه شده (ابوالقاسم لاهوتی) در ضمیمه " هنری خیرنامه کومه له شماره ۱۷۸ چاپ شد و پس از چند ماه متن تکمیل شده * آن به این صورت در آمد. ضمناً از خوانندگان پیشه‌نگ پوزش می‌خواهیم چون در آن گفتار اشاره شده بود که این متن را در بخش فارسی همان شماره می آوریم اما ضمن مونتاز از قلم افتاده بود .

ای باب لغت آینه و لغت

ن لغت ایون لغت به لغت

درستایش ...

ببرتولت برشت

بیدادگری ،

این زمان باگامی استوار پیش می رود .
 ستمگران خود را برای صد قرن تجهیز میکنند
 زور قول می دهند : " چنین که هست می ماند "
 جز صدای فرما نروایان ستمگر ،
 هیچ صدائی طنین نمی افکند .
 و در بارها ، استثماربانگ بر می دارد :
 " اینک ، تازه من آغاز می کنم ! "
 اما از استثمارشدگان ، اکنون بسیاری می گویند :

" آنچه ما می خواهیم هرگز شدنی نیست ! "

اگر زنده می مگو : " هرگز " (هرگز)

هیچ یقینی را یقین نیست .

چنین که هست ، نمی ماند .

پس از ستمگران ،

ستم دیدگان سخن خواهند گفت .

...

چه کسی رایارای آن است که بگوید: "هرگز"؟
 از کیست که استثماردوام می یابد؟

از ما!

از کیست که استثمار معدوم می شود؟

باز هم از ما

اگر از برای افتاده‌ئی برخیز

اگر شکست خورده‌ئی، باز بجنگ!

آنکس که جایگاه خویش را شناخت،

چگونه می توان بازش داشت؟

چرا که شکست خوردگان امروز فاتحان فرداینند.

و "هرگز" به "هم امروز" تبدیل می شود.

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

گام آهینین *

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

گرد باد بحران وزیدن گرفته •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

قهرسیه یورش آورده است •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

برپا نهیم رزم خونین به یکدیگر •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

برچم سرخ آزادی در اهتزاز •

کارگر! متحده رو به پیش!

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

در انتظار ماست •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

آزادی اندر سراسر زمین •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

بهره‌هایی انسان ستیزیم •

؟ بیا به "؟ غوغای ملتسان آن اول اولی روزی بود

کارگرستیزه کن جهان رها کنیم •

فریاد گرسنه زنان و کودکان را •

خیزش ستمکشان و گام آهینین •

* - گام آهینین (یا "گردباد بحران") سرودی است بین المللی

که معمولاً در مراسم اول مه خوانده می شود •

متن حاضر از کتاب "سرود کوهستان" گرفته شده و ما با توجه به

متن فرانسوی تصحیحاتی در آن وارد کرده ایم •

صدها رفیق گریه خون در به ملتند،

خیزیم و متحد نشمن درهم کوبیم.

کارگر! متحد، رو به پیش!

در انتظار ماست،

آزادی اندر سراسر زمین.

بهره‌هایی انسان ستیزیم،

کارگر ستیزه‌کن جهان رها کنیم.

کاخ ستمگران و تخت‌شهان را

در خاک و خون کشیم و سرنگون کنیم.

کارگر! تو زنجیر ظلم و ستم گسل!

برخی‌زان توده‌ها به سوی پیروزی!

کارگر! متحد، رو به پیش!

در انتظار ماست،

آزادی اندر سراسر زمین.

بهره‌هایی انسان ستیزیم،

کارگر ستیزه‌کن جهان رها کنیم.

برای پیشه‌نگ شعر بفرستید.

از آثار خود یا آثار دیگری که انتخاب میکنید برای ما بفرستید.

استمارس!

دیگر نمی گذاریم
 برپا کنندگان ستم
 نیروی بازوانمان را تاراج کنند.
 قانون کهنه را بدورا فکن
 این قانون

شلاق ستمگران است.

مان قانون بهتری خواهیم آورد:

قانون اتحاد،

کاره

مساوات

آزادی

بیگزار خون ستمکاران

چون رونخته ای

برسنگفرش خیابانها جاری گردد

سپیده بازدمید

اول ماه مه است

در سحرگاه اول ماه مه

شیپور " کمون " دمیده میشود

تا پرولتاریای تمام جهان

این گارد سرخ تاریخ

به پا خیزد

پرولتار جوان

به یاد " کموناردهای " قهرمان

که پرچم سرخ را برافراشتند ،

صف رزمندگان را فشرده تر کن

دیروز را به یاد آور

در زنجیر ،

امروز را ببین

در روز ،

و فردا را

بیشک در فتح ،

ما پیشتاز دنیای تازه ایم ،

پارتیزان هدفهای اصیل ،

و در کوله‌ها مان

فردای تو

انسان تو

ناله‌های دلخواه

زندگی نورا

همه که با او آید

بر پشت می کشیم

آن که در این دنیا

آنجا بر پیشانی افق

وین که در این دنیا

آن ستاره سرخ را می بینی؟

همه که با او

هر ششدا نگش مال ماست

همه که با او

مال من

تو که در این دنیا

همه که با او

همه که با او

اما تا جنگیم

همه که با او

پیروزی محال است

برویم تا بنیانهای کهنه را ویران سازیم

همه که با او

سپیده بازدمید

همه که با او

اول ماه مه است

همه که با او

همه که با او

از صف جدا نشو

همه که با او

از راه باز نمان

همه که با او

همبای صف قدم بردار

همه که با او

هر گوشه و هر کنار

همه که با او

سنگر ماست

همه که با او

ما مثل کوهساران

با برجائیم

بسیار از بهشت

واقیانوس وار

تساخه له راه

به هم پیوسته

تساخه له راه

و کینه سرمایه اندوزان

بسیار از بهشت

چون آبی در کاسه سنگی

تساخه له راه

همواره در دل ما باقیست

ما از تبار رنجیم

از دودمان زحمت

بسیار از بهشت

ما بیکهای بهاریم

تساخه له راه

و سوسالیسم

له ولایت

بهار تاریخ است

تساخه له راه

بازویت را به من بده

بسیار از بهشت

و قلب پر کینه ات را

له ولایت

که هم امروز

بسیار از بهشت

پیکاری بی رحمانه

به پهنای جهان در می گیرد

بسیار از بهشت

حافظه تاریخ اشتباه نمی کند

بسیار از بهشت

پیکار ما سرانجام پیروز است

تساخه له راه

این بشارت تاریخ را باور کن

★ برویم تا گا و صندوق هارا تیرباران کنیم

سپیده بازدمید

اول ماه مه است .

در سحرگاه اول ماه مه

با اولین طلایه خورشید

آسمان رنگی دیگر می گیرد .

رنگ آتش شعله ور

رنگ خون کموناردهای جوان

و پیشا روی ما

جنگی به وسعت آسمان درمی گیرد .

قیام ما

نبرد افزارماست

و سوسیالیسم

پرچم سرخ ما ،

دو نشانه مومنانه از هدفی مقس :

آزادی تمام ستمدیدگان روی زمین

برویم تا دشمنان آزادی را سنگسارکنیم ،

سپیده باز دمید

اول ماه مه است

چهره تاریخ

برعکس چهره انسا نهاست

هر روز که می گذرد

جوانتر می گردد .

بسم الله الرحمن الرحيم

واز فردا

خورشیدی دیگر

فرداهای دیگر را روشن خواهد ساخت

روزی بزرگ در پیش است

وینک پیکاره

نزدیک

نزدیکتر

از همین لحظه

هان

گارد سرخ تاریخ

بریا

برویم تا تاوان رنجها مان را مصادره کنیم

سپیده باز دمید

اول ماه مه است

از سرودهای کارگران معادن آستوری - اسپانیا

بیا ای ماه مه!

پی یتر و گوری

بیا ای ماه مه

خلق‌ها انتظارت را می‌کشند
جان‌های آزاد بر تو درود می‌فرستند
ای عیدمهربان کارگران!
به افتخار آفتاب تابان شو.

دست‌های پینه‌بسته‌مان را برافزایم
تانیروئی بارور تشکیل دهند.
ما بر آنیم که جهان را آزاد کنیم
از ستمگران و از بیکاری و از ظلا

پس ای سرود امیدهای بلند پرواز، طنین افکن شو
به خاطر نیروئی که میوه‌ها را می‌رساند
به خاطر شکوفه باران بی‌نهایتِ دلخواهی که در آن
آینده، لرزان می‌درخشد
جوانی، دردها، آرمان‌ها،
و بهاران، با ملاححت اسرار آمیزشان.
ای ماه مه سبز، از تبار آدمیزادان!
به قلب‌ها شهادت و ایمان عطا کن.

ای گروه‌های بردگان! ترك بگوئید
کارگاه‌ها را، کارخانه‌های پر دود و حرارت را
مزارع را رها کنید و از کشتی‌ها به‌زیر آئید
درنگی، درنگی، از عرق ریختن جاودانه!

گلی چند پیشکش کنید به‌عصیانگرانی که به‌خاک افتاده‌اند
با نگاهِ دوخته بر سپیده‌دم،
به‌دلاوری که مبارزه می‌کند و رنج می‌برد
و به‌شاعری پیامبر گونه که می‌میرد.

به‌دلاوری

شیشه‌تصفی

در این روزها، شیشه‌تصفی
درست زاری، در آستانه‌ی جبهه‌ی تکیه‌لینت
و آنچه با وجود این روزها
در باره‌ی ما رخ و لغات، در پیشانی و آنچه
شیشه‌تصفی در آستانه‌ی جبهه‌ی تکیه‌لینت

نامه‌ها، نظرات، پیشه‌دها و انتقادات شما ما را در پیشبرد هر
چه غنی‌تر "پیشه‌نگ" کمک خواهد کرد.

شیشه‌تصفی در آستانه‌ی جبهه‌ی تکیه‌لینت
رشد از آستانه‌ی جبهه‌ی تکیه‌لینت

بیا بیا با ما در این راه
از تنهایی و غم دور
بیا بیا بوی گلستان
از دلها دور
از غم دور
از غم دور

بیا بیا با ما در این راه
از تنهایی و غم دور
بیا بیا بوی گلستان
از دلها دور
از غم دور
از غم دور

اول ماه مه

ارنست فیشر

چیز مهمی نیست، تنها یکی از ما
تنها حیات حقیر انسانی، ویران شده،
تنها ذره‌ئی ناچیز از جهان
در جهنم ماشین‌ها، کارخانه‌ها و خرده پاش‌ها
در هم شکسته است، خرد شده است، متلاشی شده است...

بگذار خدا نداند و تار از بود زندگی بگسلد.
به ندای بهار، ناگاه الهه‌ئی پرحرارت
آنان را گرفته برافروخته است.
در جهشی ناگهانی از عشق

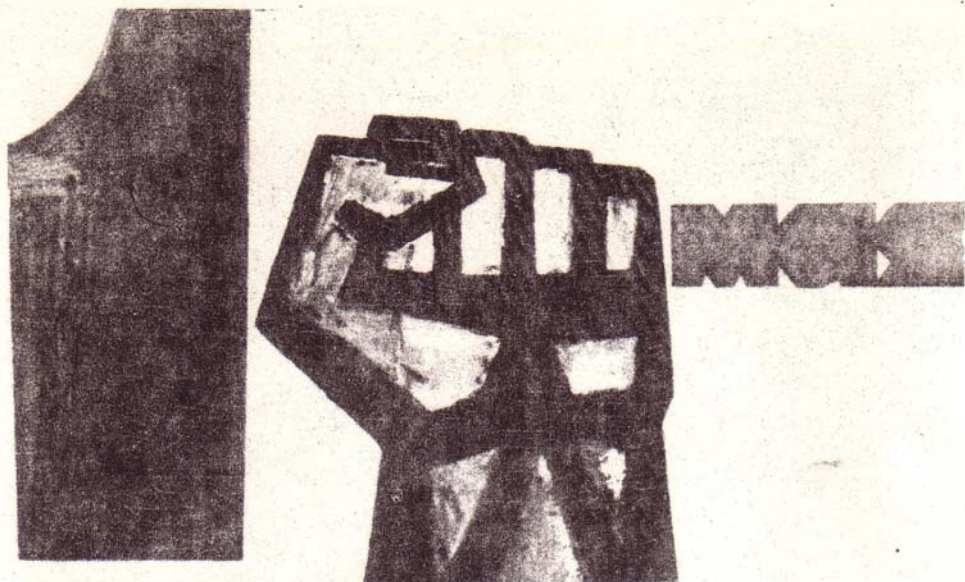
در خیزی از نفرت
 پس مانده‌های پامال شده به یکدیگر در آمیخته‌اند
 به توده‌ئی سوزان و آتش‌فشانی
 جوشان و رازآمیز، مبدل شده‌اند.

و امروز، اینک! آن توده، مائیم.
 جوانی ما - که دیری است از یاد رفته
 در نهران به گمان دریافته و هرگز تصاحب نشده -
 امیال ما - که به تدریج از دست رفته‌اند -
 رویاهای ما - که هرگز تاجی از پیروزی بر سر ننهاده‌اند -
 زندگی ما - دستخوش تیره روزی و شرمساری -
 همه ناگاه از این حرارت سوزان شعله‌ور می‌شوند
 و بلند و تابناک زیانده می‌کشند.

هرچند اکنون به وضوح نمی‌توانیم شادی کنیم
 و نمی‌توانیم در آرامش به سوی هدف‌های نجیب خویش گام
 برداریم، با این همه ما خداوند سرنوشت خویشیم، بهاریم، جوانی
 هستیم،

سپیده دمیم!

و نخستین روز مه، روز ماست، از آن ماست.

JEFIM CWIK *May Day* 1965

عكس ها
سخن ميگويند

کارگران!

پیروزی از آن ماست. دشمن را درهم خواهیم کوفت. قدرت ما
قدرت میلیونها کارگرو زحمتکشی است که اکثریت عظیم جامعه اندو
اتحاد آنان لرزه بر اندام سرمایه داری و مدافعان رنگا رنگش
می افکند.

سخنرانی لنین در میدان سرخ مسکو - اول ماه مه سال ۱۹۱۹

1111 بانک معوله راوا - ولاته قیسه ناچه ره ریخته نا بنده

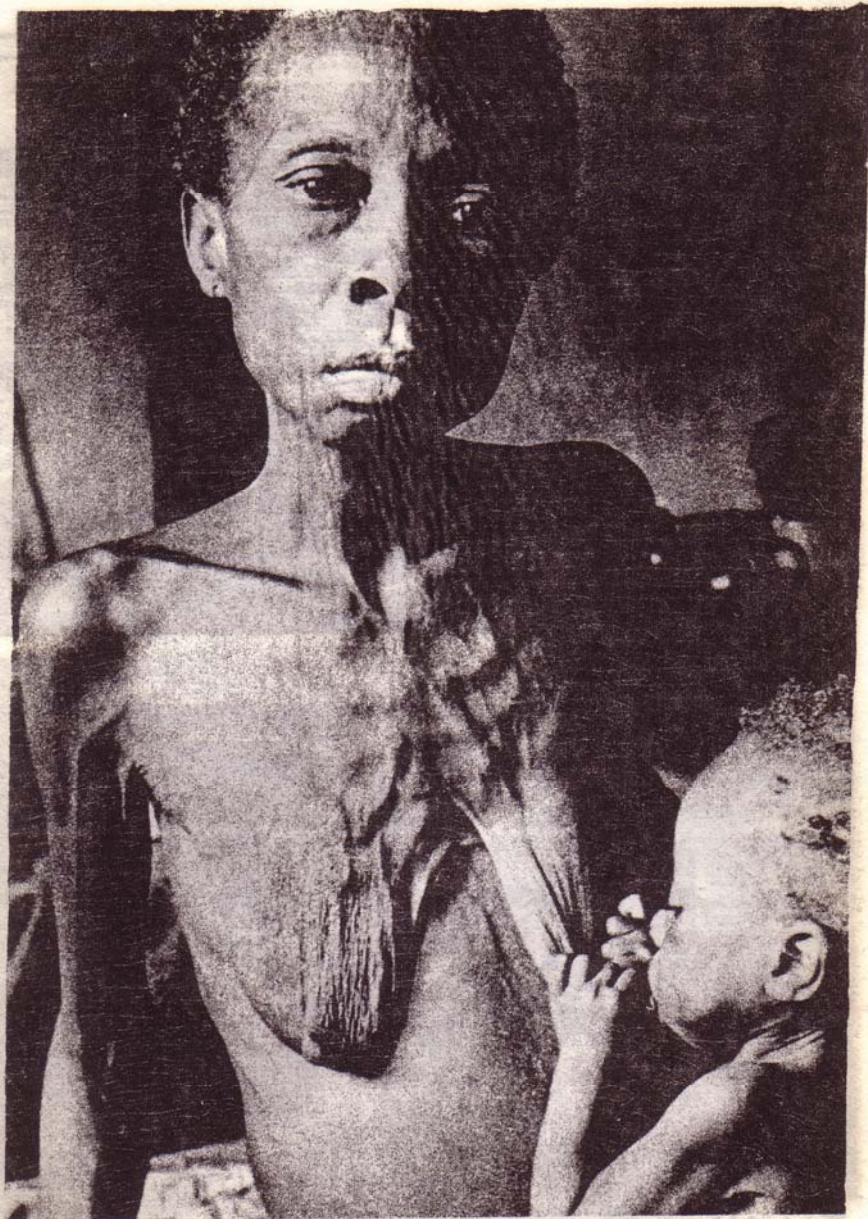

نام: بیکاری   تاریخ تولد: زادروز سرمایه
فرزند: کار و استثمار   تاریخ وفات: مرگ سرمایه

پیشہ نگار

پیشنهاد

فصل اول
کتابخانه
۱۳۰۰

6

برت
هرز
آب
باه

و چیره میشوم

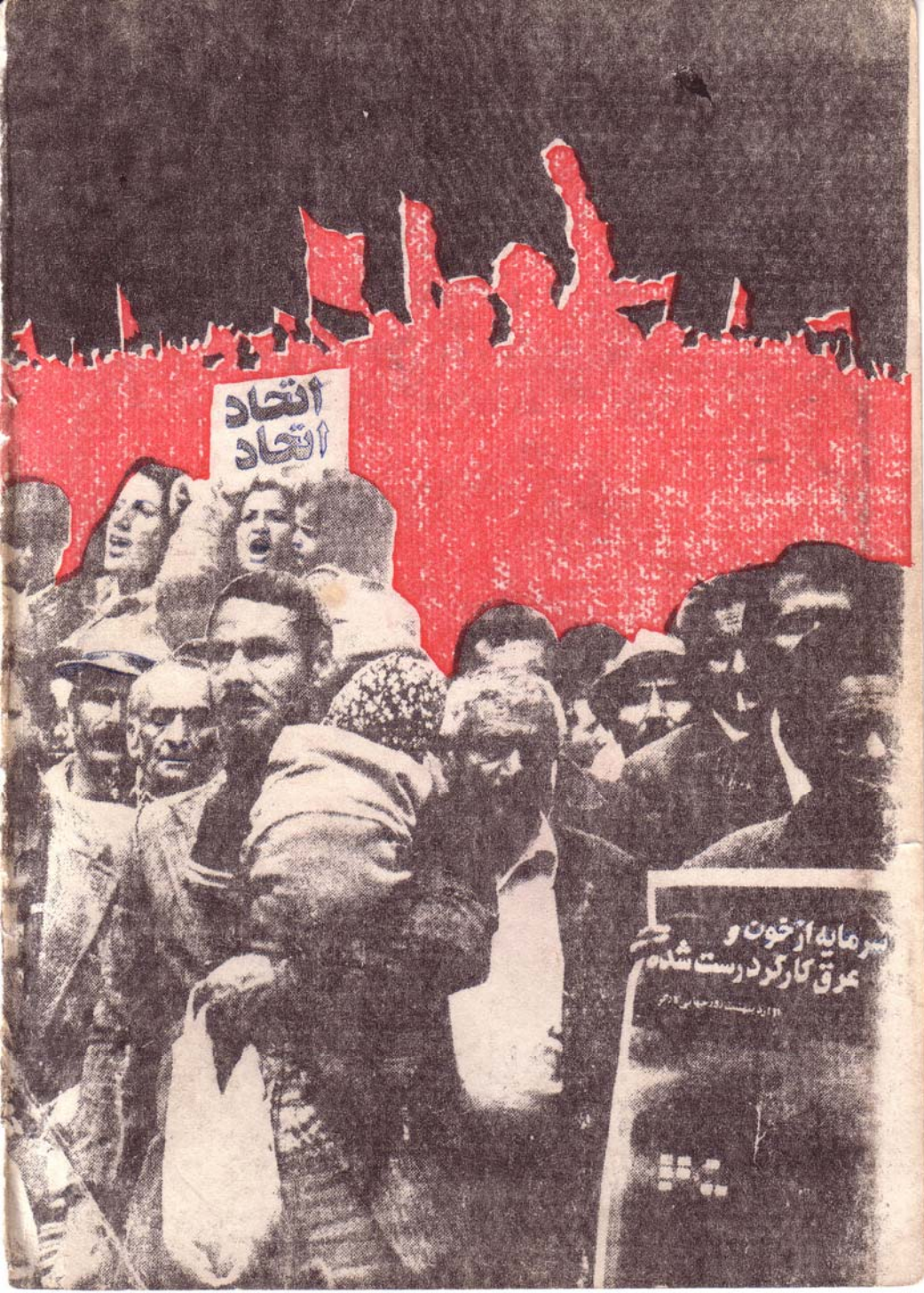
مان و هر کجا

آتشیم ما

م آشتی نمیکنیم!

اتحاد
اتحاد

سرمایه از خون و
محرق کارگردارست شده
روز نیست درجه بی ۱۰۰